

Noored korvpallurid: Andres Sõber mõnitas ja sõimas meid

Korvpalliliidu juhatus sai U-20 koondise liikmetelt kirja, et treener Sõber alandas neid. lk 14–15

Kemikaalileke koolis viis kolm last haiglasse

Lasnamäe keemiaõnnetus annab põhjust vanade ujulate pärast muret tunda. lk 4

Valgus ja Energia
Tänase lehe vahel!

Eesti Päevaleht

Norra
LÖHEFILEE
739 /kg

Üks mure vähem!

PRISMA

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EURO | VÄLISMAAL 2,10 EURO | NR 186 | KOLMAPÄEV, 25. SEPTEMBER 2013

ajaleht.epl.ee

Foto: Ilmar Saabas

100 Eesti maja pakub Brüsselis põnevust

Täna Brüsselis avatav arhitektuurinäitus „100 maja” tutvustab belglastele sadat Eesti eramut.

Näituse üle tasub uhke olla, sest tegu on ühe viimaste aastate suurima välisriiki jõudnud näitusega, mis tutvustab Eesti arhitektuuri. Kuraator Karen Jagodini sõnul peaks Eesti eramuarhitektuur olema lääneeurooplaste jaoks põnev. „Eesti eramuarhitektuuri teeb ainukordseks tellijate suur usaldus arhitekti unikaalloomingu vastu. Erinevalt muust Euroopast on enamik Eestis ehitatavatest eramutest spetsiaalselt kliendi ja tema pere vajaduste jaoks loodud „rätsepaülikonnad”, sest unikaalprojekti eelistatakse siiani tüüpmajale,” ütles Jagodin. Näituse fookus on küll 2000. aastatel, kuid fotosid on ka Eesti eramuarhitektuuri arengust läbi 20. sajandi.

Fotol on Nõmmel asuv 2006. aastal valminud Villa U, mille arhitektid on Indrek Unt, Gert Sarv, Lauri Laisaar büroost FRONT Arhitektid, kes tegid 350-ruutmeetrisele majale ka sisekujunduse. Tuuli Jõesaar

Firmaautode enda tarbeks kasutamisele piir peale

Kui auto on ostetud firmale töösõidukiks, siis võimaldavad praegused seadused saada sellelt investeringult tagasi kogu käibemaks. Rahandusministeeriumi eelnõu järgi lubatakse edaspidi autot ostes maha arvata pool käibemaksu, kuid mitte rohkem kui 2000 eurot. Autodelt,

mida kasutatakse 100% ainult ettevõtluseks, saab ka edaspidi kogu käibemaksu tagasi.

Süsteemi muudetakse, sest riik ei suuda hõlpsalt kindlaks teha, kuidas on autosid ettevõttes kasutatud. Selle tõendamise kohustus on maksuhalduril, kuid kontrollimisel valmistab raskusi see, et ette-

võtte väitel kasutatakse sõidukit ainult ettevõtluse tarbeks ja sõidupäevikuid ei peeta. Tagantjärele sõidukite kasutamise hindamine on aga keeruline.

Käibemaksu mahaarvamise piirangult loodab riik teenida umbes 40 miljonit eurot aastas. Rahandusministeerium on juba arvestanud, et enne seaduse 1. juuliks 2014 planeeritud kehtima hakkamist automüük oluliselt suureneb, et vana süsteemi veel viimaseni ära kasutada. Automüügi tavapärane tase peaks taastuma pärast lühikest mõõna. **lk 2–3**

Ligi: tulumaksuvaba miinimumi tõstmine jäi rahapuuduse taha

Rahandusminister Jürgen Ligi ütles intervjuus Eesti Päevalehele, et kõigi tulumaksuvaba miinimumi tõstmine oleks tulnud meeletult kallis ning raha selleks lihtsalt ei jätku. Ligi avaldas ühtlasi kahetsust, et tema kevadel mainitud idee järel algas ülepakkumine.

„See on nii piinlik. Samamoodi see huviringiraha. Piinlik, kuidas Reformierakonna lubadust – ma ei ütle, et see oli minu lemmiklubadus – nüüd kaaperdatakse, et teised kahetsevad ja meie otsustame nüüd tunnistada, et ei mahtunud eelarvesse,” ütles ta. **lk 2–3**

JUHTKIRI

Ringiraha murtud lubadus

Paistab, et 130-eurone huviringiraha hakkab muutuma umbes samasuguseks igaveseks poliitiliseks lubaduseks nagu haldusreform või heale õpetajale lubatud topeltpalk.

Mäletate, miks seda vaja oli? „Praegu on Eestis veidi üle 200 000 lapse vanuses 6–19 aastat. Neist tegelevad huviharidusega kahjuks vähem kui pooled. Põhjuseid on mitmeid, kuid nii mõnigi laps jääb huviringist eemale rahapuuduse tõttu. Seepärast käivitamegi ringiraha programmi,” laulsid kõik sinikollastes jopedes reformierakondlased justkui ühest noodist.

Rohkem hakkasid reformierakondlased 6–19-aastaste laste ja noorte huvitegevust toetavast ringirahast rääkima 2007. aastal, enne tollaseid riigikogu valimisi, siis küll veel kroonides. Lubadus nihkus 2009. aastale, siis sekkus majanduskriis ja nihutas selle veel kaugemale, 2014. aastasse.

Praegu paistab, et „riigirahanduse Euroopa tšempionid” selle asjaga siiski hakkama ei saa. Riigi rahakoti valvur Jürgen Ei Anna Raha Ligi osutab nüüd, et 25-miljoniline lubadus käib riigi rahakotile üle jõu, virutades sellega erakonna kohalike valimiste kampaaniale paraja obaduse pehmesse kohta. Reformistide retoorika osutab nüüd, et kui riigil sellist raha pole, siis kohalikel omavalitsustel küllap ikka leidub. Olukorras, kus tublisti

kahanenud toetus parteilased niigi närvi ajab, on see halb uudis. Muidugi, riigikogu pole eelarve koha pealt viimast sõna öelnud, ent mingi koalitsioonisaadikute isetegevus, mis ministrite tahtega vastuollu läheb, oleks juba üllatus.

Lubadustest

Õppetund on, et kampaanialubadustega ei tasu üle pingutada. Äkki tulebki neid täita.

Õppetund on, et kampaanialubadustega pole mõtet üle pingutada. Võib juhtuda, et neid tulebki täitma hakata. Ja siis on valida, kas saada sõnamurdjaks või ikkagi lubadus täita, aga lasta riigieelarve põhja ja murda sellega mitmed muud lubadused.

Samal ajal on nukker, et just huviharidus on see, mille pealt kokku hoitakse. Maailmavaate sihtasutuste arvel ju Eesti riik teadupärast ei koonerdanud. Huviharidusega tegeleti osaliselt ka kunagi kehtinud riiklikus pikapäevakoolide projektis, kuid seegi on lõpetatud ja tervenisti linnade-valdade kaela lükatud. Ometigi on huviharidus valdkond, kus noore inimese tulevikuväljavaated kujunevad samamoodi nagu tavakoolis. Ei või ju ial teada, millal saab kellegi hobist töö – kui vanematel muidugi tema hobi jaoks üldse raha on olnud. ●

REPLIIK

Sõber täienduskoolitusele

Kas Andres Sõbra saavutused korvpallitreenerina on tulnud tänu tema värvikale ja ropule sõnakasutusele või sellest hoolimata? Kas U-20 koondise mängijad, kes korvpalliliitu saadetud kollektiivses kirjas heidavad Sõbrale ette mõnitavat suhtumist, on suureks spordiks liiga õrnahingelised või on neil õigus?

Kui vaadata, mida ütlevad motiveerimise kohta spordipsühholoogid, siis valdavalt arvatakse, et 80–90% motiveerimisest peaks olema präänik ja 10–20% piits. Ma ei ole Sõbra treeningutes käinud ega mõõtnud, milline on temal prääniku ja piitsa proportsioon. Aga noorte korvpallurite kiri viitab, et spordipsühholoogia alane täienduskoolitus ei teeks Eesti korvpalli kuldsuule halba. ● **Villu Zirnask**

Lk 10: Sven Mikser: Eestis on vaid paindlikkus ja turvalisust pole, see hoogustab väljarännet.

TALLINNA TASUTA TRANSPORT LAIENEB RAUDTEELE

Tallinna linnavalitsus arutab täna eelnõu, mille heakskiitmise korral saavad linlased tasuta sõita ka Elektriraudtee rongidega. Tegemist on linna ja Elektriraudtee (Elroni) piletihindade hüvitamise

lepinguga, mille tähtaeg on 31. detsembrini 2014. Lepingu kogumaksumus on 375 000 eurot, millest linnal tuleb 2013. aastal maksta 75 000 eurot ja 2014. aastal 300 000 eurot. **Delfi**

Firmale ostetud auto oma garaaži ajamisele tehakse peatselt lõpp

Tallinna tänavapildis annavad tooni kallid maasturid. Riik leiab nüüd, et autode maksusoodustused tuleb lõpetada. Foto: Ilmar Saabas

Rahandusministeerium tahab soodsalt saadud firmaautode enda tarbeks kasutamisele piiri panna.

Urmas Jaagant
 urmas.jaagant@epl.ee

Aeg-ajalt võib kohata imestavaid inimesi, kes tänaval liikuvaid autosid vaadates siira üllatusega tõdevad, et eestlased on etteotsi rikas rahvas. Näeb ju Tallinna tänavail üsna vähe-seid kümnest aastast vanemaid autosid, kõiki neid ümbritsevad bussikõrgused džiiibid.

Osa tõest on see, et ummikutes üksteise sabas seisvad uhked sõidukid ei olegi tihhilugu nende inimeste endi omad. Omanik on muidugi liisingufirma, kuid liisinud pole autosid alati eraisikud. Märkimisväärse hulga uusi autosid ostavad Eestis hoopis juriidilised isikud. Lihtsamalt öeldes: autod kuuluvad firmadele. Kui auto on ostetud firmale töösõidukiks, siis võimaldavad praegused seadused saada sellelt investeringult tagasi kogu käibemaks.

Näiteks kui eraisik ostab auto 30 000 euroga – mis ongi Eestis uute autode enam-vähem keskmine müügihind –, moodustab käibemaks hinnast 6000 eurot, mis läheb riigile.

Kui aga firma ostab ametlikult ettevõtluse tarvis sama kalli auto, saab ta sellelt makstud 6000 eurot käibemaksu tagasi. Miks osta ettevõttele väiksem ja odavam auto, kui mitme tuhande lisaeuroga, mille tagasisaamine on ette teada, saab juba suurema linnamaasturi? Peale selle saab firma ettevõtluseks mõeldud auto soodsamalt kütust, hooldust ja remonti. Eesti Päevalehes on teada juhtumeid, kus osaühingu kütusekaarti jagatakse lähikondlastega, mille tõttu suureneb kasutatud kütuse hulk ja sellelt koguselt tagasi saadav käibemaks liigub otsekui preemia kütusekaardi omaniku taskusse.

Firma varjus eraautod

Ka riik ei ole pime ja teab väga hästi, et niimoodi ettevõtluseks soetatud autosid kasutatakse paljuski kui tavalisi isiklike sõidukeid. Nagu väljendus eilsel eelarvekava tutvustaval pressikonverentsil rahandusminister Jürgen Ligi: „Sisuliselt ei ole meil autodele maksukoormust, vaid erinevad maksusoodustused. See on

Riik teab väga hästi, et paljusid firmade autosid kasutatakse erasõidukitena.

Autode erinevad maksusoodustused on probleem, mida ei tohiks olla.

probleem, seda ei tohi olla.” Käibemaksuseaduse muutmise eelnõu jõustumise korral seda enam ei olegi, vähemalt mitte sellisena nagu praegu.

Rahandusministeeriumi tolli- ja aktsiisipoliitika osakonna juhataja Marek Uusküla ütles pressikonverentsil, et Euroopa Liidu riikides kohtab üsna harva sellist süsteemi nagu Eestis, kus ettevõtluseks soetatud sõidukilt, mida kasutatakse ka muul otstarbel, oleks võimalik maha arvata kogu sisendkäibemaks. „Selle tulemus on, et meil on ettevõtluses suhteliselt palju autosid. Keegi ei taha seda ära keelata, ettepanek on piirata sisendkäibemaksult maha arvata summad,” rõhutas ta.

Eelnõu järgi lubatakse autot ostes maha arvata pool käibemaksu, kuid mitte rohkem kui 2000 eurot. Eespool näiteks toodud 30 000-eurose auto puhul saaks firma siis tagasi 2000 eurot käibemaksu, 4000 eurot jääks riigile. Auto tarvis kütust ja hooldust ostes saab samuti käibemaksust maha arvata poole. Uusküla rõhutas, et sellised piirangud hakkavad eelnõu seaduseks saades kehtima ainult autodele, mis on firmadesse ostetud nii ettevõtluse tarbeks kui ka muudeks sõitudeks. Autodelt,

EESTI KOPTERIPILOOT ALUSTAS AFGANISTANIS LENDAMIST

Afganistanis teeniv Eesti õhuväe kopteripiloot täitis Helmandi provintsis oma esimese teenistusülesande. Major Ivar Värk (pildil) teenib Camp Bastionis Ühendkuningriigi maaväe lennukorpuse

672. eskadrilli ülema asetäitjana ja lendab helikopteriga Lynx Mk-9A. Seda tüüpi helikopterid tegelevad Helmandis maapealsete konvoide saatmise ning luure- ja tuvastuslendudega. **EPL**

VALIMISKOMISJON KAEBUSI EI RAHULDANUD

Vabariigi valimiskomisjon oli eilse seisuga läbi vaadanud ja rahuldamata jätnud üheksa kaebust. Komisjoni meedianõuniku Karina Loi sõnul puudutasid kaebused kinnipeetavate ja isikute,

kes pole Eesti ega Euroopa Liidu kodanikud, kandideerimisõigust, kandidaatide elukohanõuet ning valimisliidu registreerimata jätmist. Otsuse peale on võimalik esitada kaebus riigikohtule. **EPL**

Täna digilehes

●●● Politoloog Mari-Liis Jakobson poliitilistest skandaalidest
●●● Endine FBI agent lekitas salainfotatsiooni uudisteagentuurile.

mida kasutatakse 100% ainult ettevõtluks, saab ka edaspidi kogu käibemaksu tagasi. Pii-rangut ei rakendata taksodele, õppesõiduautodele, automüüjatele ja liisingufirmadele.

Süsteemi ei peaks muutma, kui riik saaks kuidagi hõlpsalt kindlaks teha, kuidas autosid on ettevõttes kasutatud. Seda maksuamet eriti hästi teha ei saa. Maksu- ja tolliameti presiesindaja Uku Tampere sõnul on seni olnud tõendamiskoormus maksuhalduril. „Kontrollimisel valmistab raskusi see, et ettevõtte väitel kasutatakse sõidukit ainult ettevõtluse tarbeks ja sõidupäevikuid ei peeta. Tagantjärele sõidukite kasutamise hindamine on keeruline,” ütles ta.

40 miljonit tulu aastas

Kui firma tahab tõesti kogu käibemaksu tagasi saada, peab ta uue korra puhul tõendama, et ettevõtte autot pole tõepoolest muudeks sõitudeks kasutatud. Eelnõus on kirjas, et ettevõtte peab tegema kõik selleks, et sõiduautot ei saaks kasutada eratarbimises. „Näiteks kontrollib ettevõtte juht auto kasutamist GPS-i abil, auto peab olema pargitud ettevõtte juures, mitte töötaja kodus,” loetletakse eelnõus kontrollimisvõimalusi.

Kui eelnõu seaduseks saab, pole firmadel enam vaja sõidupävikuid pidada, sest riik eeldab juba ette, et sõidukit kasutatakse nii ettevõtluseks kui ka erasõitudeks. Praegu on töandja auto isiklikuks tarbeks kasutamise erisoodustuse hind 250 eurot ja kui peetakse sõidupävikut, siis vastavalt sellele. Edaspidi aga on kavas fikseerida erisoodustuse hind 256 eurole, millelt tuleb tasuda ka tulu- ja sotsiaalmaks.

Käibemaksu mahaarvamise pii-rangult loodab riik teenida umbes 40 miljonit eurot aastas. Rahandusministeerium on juba arvestanud, et enne seaduse 1. juuliks 2014 planeeri-

Ettevõtte peab tegema kõik selleks, et sõiduautot ei kasutataks eratarbimises.

tud kehtima hakkamist automüük oluliselt suureneb, et vana süsteemi veel viimaseni ära kasutada.

Sealt edasi peaks pärast pisukest mööna taastuma automüügi tavapärane tase, mis seejärel jätkab kasvu, kuid pigem ostetakse veidi odavamaid sõidukeid. ●

Automüüjad ei pea firmaautosid probleemiks

Eesti Päevalehte konsulteerinud automüüjad kinnitavad, et juriidilistest isikutest autoostajaid pole nii palju, et see silma hakkaks. Iseenesest on pea 95% autoostajaid juriidilised isikud selles mõttes, et autod ostavad välja liisingufirmad. Kes nende taga endale auto soetab, kas eraisik või firma, automüüjad tihti ei teadvatki. Ainult umbkaudu 5% autoostajaid on sõidukimüüjate sõnul sellised, kes raha n-ö otse lauale laovad.

Tallinnas Škodasid müüva Auto 100 juhatuse liikme Toomas Kuuse sõnul ei ole kuidagi märgata, et ettevõttele ostetud sõidukeid kasutatakse põhiliselt erasõitudeks. „Väga suure osa müügist moodustavad suured ettevõtted, kes kindlasti ostavad sõidukeid ärilise kasutamise eesmärgil,” kinnitas ta. „Samuti on suurenenud eraisikutest autoostjate osakaal. Nii et valdavalt ostetakse autosid ikkagi sihtotstarbelselt – eraisikud erasõitudeks, ettevõtted töötegemiseks.”

Ligi: raha ei jätku, et tulumaksuvaba miinimum saaks tõusta**Intervjuu**

Urmas Jaagant
reporter

Rahandusminister Jürgen Ligi sõnul ei saa eelarvet koostades vaadata ainult kassas olevat raha, vaid tuleb näha laiemat pilti.

●●Rahandusminister Jürgen Ligi, tulumaksuvaba miinimumi tõusu siiski ei tule. Miks see, mida te pooldate, siiski ära jääb?

Ei jäänud ära, keskmise pensioni tulumaksuvabastus tehakse ära. Aga kõigile ei jätku. Ma olen seda nii palju arvudega illustreerinud, et see on meeletult kallis kõigile teha. Ta on sotsiaalse meetmena tähtis, pensionide tulumaksuvabastuse kujul teeme selle ära, see on kindlasti üks eelarve suuri otsuseid.

●●Kui vaadata mitut selle teema varasemat arutelu, paistab tulumaksuvaba miinimumi tõstmise mõte kõigile meeldivat.

Aga ainult kaks kirjutasid selle programmi. Üks olin mina, kes selle Reformierakonna valimisprogrammi pani, Keskerakonnal oli see koos astmelise tulumaksuga. Kui ma kevadel seda ühes intervjuus mainisin, siis algas ülepakkumine. See on nii piinlik. Samamoodi see huviringiraha. Piinlik, kuidas Reformierakonna lubadust – ma ei ütle, et see oli minu lemmiklubadus – nüüd kaaperdatakse, et teised kahetsevad ja meie otsustame nüüd tunnista-da, et ei mahtunud eelarvesse. ●●Ringiraha oli koalitsioonileppes. Te osalesite ju ka selle koostamisel.

Kaks aastat tagasi oli ees nelja aasta perspektiiv. Meil on võimatu prognoosida täpselt majanduskasvu. Ma ütlesin ka selle (huviringiraha – U. J.) kriitika välja omal ajal. Sellel on nõrgad kohad. See on sisuliselt omavalitsuse otsus, omavalitsus näeb, milliseid ringe on võimalik üldse teha. Aga põhiline probleem on, et see on metsikult kalline. 25 miljonit eurot, see on meeletult suur summa, et selle idee külge klammerduda, kui raha ei ole. Koalitsiooniläbirääkimised on läinud järjest matemaatiliseks. Aga pinged on ikka, palju asju kirjutatakse vormis „kaaluda” ja siis

Foto: Ahto Sooraru

Rahandusminister Jürgen Ligi kinnitusel on teised kulud, nagu palga- ja pensionikasv, ringirahast kaalukamad.

osutubki mõni asi ebarealistlikuks ja see kõrvaldatakse. Ringirahast on nüüd tehtud suur teema. Meil olid muud kulud kaalukamad, me tegime valiku palgakasvu, pensionide kasvu kasuks.

●●Tihtilugu on juhtunud, et just teil on mingitest oma erakonna ideedest teine arvamus...

See ei ole muutunud, see on olnud kogu aeg. Ringiraha on praegu ainult üks näide, nii

naalne eesmärk oli meil ka, aga selle jätame rohkem tagaplaanile. Struktuurne on sisuline jõukohasus, lahutatud maha ühekordsed asjad ja majandustsükli mõju. Nominaalne on see, mis on kassas. Ühekordsed mõjud eksitavad, lõõvad pildi segi. Selliselt kassasse tulev raha ei tohi tekitada tunnet, et neil on nüüd raha kulutamiseks. Valitsuses selline asi juhtus. Maksuvaba mi-

nimumi tõstmise katteks pakuti vara müüki. Ma kargasin püsti selle peale ja karjatasin, et kuidas saab sellise asjaga tulla.

●●Palgatõusu kohta: miks sai ühtne protsent, äkki oleks võinud kedagi eelistada? Mina olen analüüside põhjal välja tõstnud kolm gruppi. Sotsiaaltöötajad ja kultuuritöötajad saavad erakordselt madalat palka paljudel juhtudel. Veel, kes saavad oma haridusega võrreldes kehva palka, on õpetajad. See on minu jaoks prioriteet.

●●Aga kirja siiski eelarvesse ei saanud, et õpetajad saavad rohkem palgatõusu kui 5,1%? Saime haridusele, sotsiaal- ja kultuurivaldkonnale siiski lisarahastuse struktuursete muudatuste elluviimiseks. Seal sees on võimalus ka rohkem palka maksta. ●

25 miljonit on liiga palju, et huviringiraha lubaduse külge klammerduda.

Meedikute abi vajas kolm last. Suurema õnnetuse ärahoidmiseks evakueerisid päästjad koolimajast kõik lapsed ja kogu personali, kokku umbes 300 inimest.

Viimased kooli territooriumile jäänud lapsed suhtlesid sündmust uudistama tulnud inimestega.

Päästjad olid olukorra kontrollimiseks ja uurimiseks kohale kutsunud pommirühma.

Fotod: Andres Putting

Lasnamäe keemiaõnnetus juhib tähelepanu vanadele kooliujulatele

Koolibasseinis toimunud kemikaalilekke tõttu viidi haiglasse kolm kooliõpilast.

Kaisa Alliksaar, Andres Putting
uudised@epl.ee

Eile hakkas kolmel lapsel pärast Tallinna Lasnamäe gümnaasiumi basseinis ujumist paha. Päästeameti ja kiirabi uurimise peale selgus, et tegu oli kemikaalilekkest tingitud mürgitusega.

Olukorda kohapeal hallanud Põhja regiooni päästekeskuse vastutav korrapidaja Priit Laos sõnas, et juhtunu peaks tõstma tähelepanu ka teistes vanades ujulates. „Sel-line kahetsusväärne juhtum, aga eks tuleb järeltõus teha ka Tallinna ja kõigi Eesti vanemat tüüpi kooliujulate omanikel,” lausus ta. „On hästi oluline, et kemikaaliohutus oleks

täidetud ja et ainetega käiakse ümber õigesti, just nagu on ohutusnõuetes ja nende [kemikaalide] anumate peal kirjas. Ained iseenesest ei ole hullud, aga nende omavaheline reaktsioon võib palju pahandust põhjustada,” rõhutas Laos.

Päästjad jõudsid sündmuskohale siis, kui kiirabi juba andis mürgituse saanud laste-

Õhus oli tunda kemikaali lõhna. „Kui päästjad kohale jõudsid, kohe evakueerisid koolimajast kõik lapsed ja kogu personali – u 300 inimest – ja lokaliseerisid sündmuskoha,” kirjeldas Laos.

Stabiilses seisundis

Põhja päästekeskuse teatel viidi üks kooli ujulat kasutunud üheksa-aastane poiss tervise kontrollimiseks haiglasse ja ühe pois tervist kontrolliti kohapeal. Kolmas laps sai arstiabi pärast seda, kui tal

kodus halb hakkas. Õnnetuse hetkel viibis basseinis naaberkooli Tallinna Pae gümnaasiumi kolmas klass, kes samuti ujulat kasutab. Tallinna kiirabi peaarst Raul Adlas ütles, et haiglasse toimetatud lastel on hingamisteede kahjustused, kuid nende seisund on stabiilne.

Ühte klassi hakkas suitsu või auru sisse ajama ja seejärel evakueeriti kogu kool.

le abi. „Päästjad said kell 14.42 teate, et Lasnamäe gümnaasiumis on käinud kiirabi abi andmas lastele, kes on ujulast välja tulles tundnud ennast halvasti,” rääkis Laos.

Kohal olnud lapsevanema sõnul oli ühte klassi hakanud suitsu või auru sisse ajama ja seejärel evakueeriti kogu kool.

33 kannatanut Kalev SPA-s

Viimaste aastate suurim kemikaaliõnnetus toimus 2008. aasta 1. juulil, kui Kalev SPA vee-keskuses läks ümber ligi 15 liitrit kloori, mis kokkupuutel värvilise keemiatõrjega põhjustas keemiatõrje. Õnnetuses sai kokku viga ja toimetati haiglasse 33 inimest, neist 18 last. Kannatanute seas olid Ukraina, USA, Norra, Soome ja Eesti kodanikud. Tõsisemalt keegi neist viga ei saanud.

Õnnetuse tagamaade kohta alustati ka kriminaalmenetlust ohtlike kemikaalide käitlemise nõuete rikkumist käsitleva paragrahvi alusel. Uurimine tuvastas, et juhtunu leidis aset ettevõtte juhtimise, ja politsei esitas 2011. aasta kevadel kahtlustuse kahele juriidilisele isikule ja neljale eraisikule.

Päästeameti erikeemia talitus püüdis kohapeal välja selgitada, mis aine võis basseini lekkida. Vahejuhtumi põhjuste kohta veel midagi kindlat öelda ei osata. „Me ei saa kindlaks teha, et tegu oli klooriga, ja hetkel midagi ümber lükkama ka ei hakka,” sõnas Laos. Igaks juhuks toodi sündmuskohale ka pommirühm.

Ohtu oli välja selgitatud, et kooliujula hooldusruumi põrandale oli läinud basseini puhastamiseks mõeldud kemikaali, mis aurustumisel tekitab hingamisteede ärritust. Päästeamet ja kiirabi soovitasid ujulat kasutunud laste vanematel neil silma peal hoida ja hingamisteede ilmnemisel kindlasti arsti poole pöörduda.

Juhtunu täpsemate asjaolude väljaselgitamisega tegeleb edasi keskkonnainspeksioon, andis eile õhtul teada päästeameti pressiesindaja Ulla Kaur. ●

Politsei alustas kahe valimisreklaami uurimist

Politsei- ja piirivalveamet on alustanud seni menetlust kahe valimisreklaami kohta, mis olid keelust hoolimata avalikus kohas eksponeeritud.

Ameti pressiesindaja Tuuli Härson ütles, et üks menetlus puudutab Isamaa ja Res Publica Liidu linnapeakandidaadi Eerik-Niiles Krossi valimisreklaami, mis oli keelust hoolimata ülevall Tallinnas Pirita teel.

Teine oli laupäeval Väike-Maarja vallas bussipeatuses ripunud plakat, mis kutsus üles valima Keskerakonna poolt. „Plakati näol oli tegemist poliitilise välireklaamiga,” lausus ta. Härson lisas, et ka Tapal oli kalmistu teadetetahvlil tasuta transporti puudutav Keskerakonna kohaliku üksuse teade, mis on samuti poliitiline välireklaam, ent selle kohta pole veel menetlust alustatud.

Piiripealne juhtum

Peale selle teatati Härsoni sõnul politseile kahest reklaamist, mis esialgse hinnangu kohaselt ei kuulu poliitilise välireklaami hulka. „Üks puudutas kinnisvaramaakleri reklaami üleskutsega „Vali mind” ning teine „Tallinn aitab” plakatit, millel ei olnud poliitilise välireklaami tunnuseid,” rääkis ta ja lisas, et üks piiripealne juhtum puudutas ka Edgari kohviku plakatit, kus kohviku nimi iseenesest poliitilisele välireklaamile ei viita, ent plakatil kasutati ka viidet Keskerakonnale, mis tuleks eemaldada.

Poliitiline välireklaam on keelatud alates 16. septembrist. ● ERR

Energiajoogist oodatakse ekslikult lisaenergiat

Eile esitleti põllumajandusministeeriumi tellitud uurimust energiajookide tarbimise kohta. Sellest selgus, et noored hakkavad neid jooma juba 10–15-aastaselt, regulaarseid energiajookide tarbijaid on enim 15–30-aastaste seas. Tarbijad ootavad energiajookidest eelkõige meeldivat maitset, janukustutust, energiat ja väsimusepeletust. „Energiajook pole janukustutaja ega anna lisaenergiat, kuigi sageli seda nii reklaamitakse,” rääkis tervise arengu instituudi toiduesperts Tagli Pitsi ja lisas, et see ei sisalda tegelikult rohkem energiat kui tavaline karastusjook, kuid selles sisalduv rohke kofeiin võib liigselt tarvitamisel põhjustada hoopis tervisehäireid. Vähemalt kord nädalas otab uuringu järgi energiajooki 16% 1.–6. klassi lastest ning rohkem kui viiendik 7.–12. klassi õpilastest. ● ERR

ENERGIASÄÄST KÄEULATUSES

GRUNDFOS targad ringluspumbad annavad Sinu kodus 90% energiasäästu võrreldes traditsiooniliste ringluspumpadega. Vaata lähemalt ee.grundfos.com

be
think
innovate

GRUNDFOS

Ainult pooltel koolidel on piisavalt spordivahendeid

Koolide sportimistingimused on kehvad, juurde oleks vaja just talispordivahendeid.

Kelli Seiton
kelli.seiton@epl.ee

Kui küsida Eesti koolidelt, kuidas on lood nende sportimistingimustega, vastaksid umbes pooled neist, et suuski ja staadioni pole, ent sportida saab ka pargiradadel. Just niimoodi võiks kokku võtta Eesti koolide sportimistingimuste kaardistamise tulemused, mida haridus- ja teadusministeerium täna avalikkusele tutvustab.

Nimelt selgus, et ainult umbes pooltel koolidel on piisavalt spordiinventari. „Võrreldes kehalise kasvatusena aineka-va elluviimiseks vajaliku inventari soovitusliku nimekirjaga pole koolide varustatus piisav,” võttis kaardistamise korraldanud spordikoolituse ja -teabe sihtasutuse projekti-juht Reele Rimmelkoor tule- mused kokku. Ilmekas näide on see, et kuigi kõige rohkem on sportmängude inventari, hindas sedagi piisavaks ainult 54% kooli. Talispordivarustust on piisavalt ainult 6% koolidel.

Pallid on, suuski pole

Põhjuseid on Rimmelkoore hinnangul mitu. Koolide spordivahendite piisavust hinnates võeti aluseks soovituslik nime- kiri, mille järgi koolid saaksid kehalise kasvatusena õppekava täies mahus ja kvaliteetselt jär- gida, ent ilmselt pole see koo- lidele saavutatav. Teiseks või- vad koolid kasutada hoopis linna või valla sportimispaiku ja sealseid vahendeid, mis- tõttu neid endal ei ole, oletas Rimmelkoor.

Suuresti sõltub kooli varus- tatus sellest, millised on kooli

Harkujärve kool sai alles kevadel endale oma spordisaali, kuhu spordiinventari koguma hakata. Enthusiastlikud õpetajad suudavad head tööd teha ka kehvade vahenditega, rõhutas direktor.

Foto: Eero Vabamägi

omaniku võimalused ja tahe, põhjendas ministeeriumi avalike suhete nõunik Asso Ladva. Koolide spordiraha tuleb pea- asjalikult omanikult, kelleks on tihti kohalik omavalitsus. Ühtlasi, sõnas Lad- va, oleneb spordi- vahendite soetami- ne ka kooli aktiivsusest: kas eelarves on selleks ettenähtud raha, kas on taotle- tud toetusi projek- tidest või kaasatud võimalus- te parandamiseks lapsevane- maid ja kohalikku kogukonda. „Paremas olukorras on koolid, kus omavalitsus on panusta- nud mitte ainult õpilaste, vaid kogu piirkonna sportimisvõi-

maluste parandamisse,” tõi Ladva näite. See tähendab, et omavalitsuses on spordihoo- ned ja staadionid, mida päe- val kasutavad õpilased, õhtuti aga kõik piirkonna elanikud.

Tunnid päästab õpetajate leidlikkus: kes viib lapsed parki, kes laenab vahendid.

Üks asi, mida kaardistamise tulemused selgelt näitavad, on asjaolu, et kõige rohkem tegelevad koolid pallimängu- dega. „Jalgpall ja korvpall on väga populaarsed, järgmisena tuleb võrkpall ja siis kergejõus-

tik,” sõnas Rimmelkoor. Oma- moodi vaeslapse rollis on tali- sport. Kaardistamisest selgus, et rohkem kasutatakse suuski ja vähem uiske. Samal ajal on just suusavarustus see, millest lausa 185 kooli ehk 32% neist kõige rohkem puudust tun- dis. „60% koolidest küll omab suuski, aga paljudel on neid vähe,” nentis Rimmelkoor.

Seda, et inventari ja võima- lusi on vähe, kinnitasid ka Ees- ti Päevalehega suhelnud kooli- juhid. „90% sõltub asjaajajast, õpetajast. Ta suudab kaasata ja teha rohkem, kui on tingi- musi,” rõhutas Lihula güm- naasiumi direktor ja kehalise kasvatusena õpetaja Janar Sõber. Tingimused see-est on keh-

vad, nentis ta. „Saalis on tal- vel väga külm, staadionil ma ei mäletagi seda aega, mil ta oleks kuiv olnud, aga kooli rekordeid tehakse ikka.” Kee- rulisem lugu on Sõbra sõnut- si talispordiga. „Olen mõel- nud, et kui õpetajana õpilase- lt nõuan, siis pean ka tingimused looma. Kui riik nõuab, et õpi- lane peab suusatama, siis and- ku suusad ka!”

Staadioni asemel parki

Näiteks Harkujärve kool on talispordi küsimuse lahenda- nud nii, et suusad peavad ole- ma õpilasel endal. Koolile ei teegi muret niivõrd talisport, kuivõrd sportimiskohad üld- se. Möödunud kevadel sai

Ohtlikud staadionid

Sportimistingimuste kaardista- mine näitas, et kõige halvemas olukorras on koolide staadio- nid. Esmalt tasub mainida, et staadion oli üldse olemas pisut vähem kui pooltel koolidel. Neistki 16% staadion on keh- vas seisukorras. „On staadio- ne, mille tehniline seis on, et see on kasutuskõlbmatu. Pal- jusid pole renoveeritud üle 20 aasta, neil on peal asfaltkate, mis praguneb ja kus on ohtlik joosta,” rääkis üks kaardista- mise koostaja Reele Rimmel- koor. „Aga samas olid õpetajad väga optimistlikud, ütlesid, et neil on looduslikud tin- gimused – käivad näiteks par- gis jooksma.”

Peale selle selgus uurin- gust, et kõige kehvemad pese- mistingimused on Tartumaa koolide õpilastel, kus ühte riietusruumi kasutab 287 ja dušikohta 85 õpilast. Enami- kus teistes maakondades jää- vad need arvud 80 ja 30 kanti.

kool endale uue spordisaali, mis tähendab, et kehalise kas- vatuse tundideks ei pea enam Tabasallu või pealinna sõit- ma. Kuid staadioni pole koo- lil ikka veel ja jooksma käi- vad õpilased pargiteedel, spor- dipäevadeks laenatakse teiste koolide staadione.

Sportimistingimuste kaar- distamise eesmärk ongi näida- ta kätte koolispordi kõige nõr- gem koht, sõnas Asso Ladva. Seda teades on võimalik just nendele spordialadele või valdkondadele rohkem kava- sid teha ja programme suu- nata. Kaardistamises osales 570 kooli, 99% koolidest, mil- le õppekavasse kuulub keha- line kasvatus. ●

Kõrgkool süüdistab töö kaotanud professor Willbachi laristamises

Tallinna tehnikakõrgkool vabastas raha väärkasutu- se süüdistusega ametist professor Priit Willbachi.

Kristi Helme
uudised@epl.ee

„Professor Priit Willbachi (endise nimega Vilba) tööle- ping öeldi tööandja poolt era-

korraliselt üles ning töösu- he temaga lõppes 30. augustil,” ütles kooli kommunikatsioo- ni- ja turundusosakonna juha- taja Marek Simulman.

Töölepingu lõpetamise põhjus oli Simulmani sõnul koostöö puudumine ja tööand- jale põhjendamatute kulutus- tega kahju tekitamine. „Praegu teada olev kahju ületab 22 000 eurot ja seisneb tegelikult teos-

tamata tööde vastuvõtmises ja nende eest tasumises. Lõplik kahju suurus on selgitamisel,” lisas Simulman.

Polevat kooli raha

Willbachi sõnul ei vasta süü- distused tõele. „Musta pesu ei peaks niimoodi pesema, nagu kool praegu peseb,” ütles ta ja lisas, et kõik tööd on tehtud ja küsimus olevat „hüpoteetilist

laadi”. „See polegi kooli raha, see on lepinguline töö, mis on kooli nimel vormistatud,” väitis Willbach. Ta selgitas Äripäeva- le, et ta on üle kahe aasta tege- lenud uurimistööga, kuidas saaks kaevanduste jääkmater- jale kasutada teedehituses, ja kooli juhtkonnale ei meeldinud need meetodid, kuidas uurin- gu raames on katseid tehtud.

Aastail 1996–2013 Reformi- erakonda kuulunud Willbach liitus augustikuus Keskerakon- naga. 1996. aastal oli ta lühi- kest aega Tallinna linnapea.

Kohalike omavalitsuste vali- mistel kandideerib Willbach pealinna Haabersti linnaosas. Keskerakonnast teatati, et neil pole Willbachi juhtumit kohta rohkem informatsiooni ja see- ga ei ole erakonnal ka midagi kommenteerida. ●

Willbachi sõnul on küsimus hüpoteetilisest laadi. Foto: Ilmar Saabas

Foto: Rein Sikk

Kindel siht silme ees: Aleks teab, et volikogusse saamiseks on tal vaja kolmekümne hääle ringis. Need loodab ta koguda koolist.

Noored õppurid pürivad koolipingist volikogusse

Valimiste kõige nooremad kandidaadid loodavad oma klassi- ja koolikaaslaste rohkele toetusele.

Kohalikele valimistele registreeritud ligi 15 000 kandidaadi hulgast noorimad saavad kandidideerimisealiseks alles napilt enne valimispäeva. Kui Aleks Strazdin oleks sündinud kolm päeva hiljem, ei saaks ta olla Eesti noorim kandideeriija. Aga see, et ta saab 18. oktoobril 18-aastaseks, teeb Haljala gümnaasiumi 11. klassi õppurile kandideerimise siiski võimalikuks. Tähtis on, et kandidaat oleks valimistepäeval, 20. oktoobril 18 aastat vana.

Haljala gümnaasiumi direktor Inge Laiv on oma kabinettis rõõmust elevil. „Väga hea, et Aleks kandideerib! Kui ta volikogusse peaks saama, on side kooli ja volikogu vahel kindlasti suurem! Noori säravate silmadega inimesi on val-

la juhtimisse kindlasti vaja!“ ütleb Laiv ja lisab, et kindlasti tuleb igale volikogule kasuks, kui seal tegutseb mõni noor, kes julgeb nooruslikult ehk rohkematki öelda kui vanemapoolsed saadikud ja kui vaja, ka ebakorrektselt valusaid küsimusi esitada.

Valimislubadused olemas
Strazdin jätab nupuka ja asjaliku mulje, konkreetset valimislubadused on tal varnast võtta. Esiteks kavatseb ta volikogusse

mistel kaasalööjaid. Eks niimoodi Aleks poliitika juurde sattuski. „Loomulikult ei aruta me iga päev kodus parteiasju, aga ühiskonnas toimuv läheb korda küll,“ kinnitab IRL-i ridades kandideeriv noormees, kes on tegev nii õpilasomavalitsuses kui ka kooli hoolekogus. Samuti Haljala valla noorte volikogus, mis annab õppureile võimaluse valla asjus kaasa rääkida.

Murdepunkt, mille mõjul ta langetas otsuse kandideerida, oli kevadel koolis toimunud koolitus, kus räägiti noorte aktiivsusest. Aleks otsustaski aktiivne olla. Ta teab, et volikogusse saamiseks

Noori säravate silmadega inimesi on valla juhtimisse kindlasti vaja, ütleb direktor.

se pääsemise korral lõpetada selle, et kohalikele noortele on Haljalas sportimine tasuliseks tehtud. Tõsi, 94 senti võimla külastamise eest pole tapvalt suur summa, aga kasutusmaks pigem peletab noori spordist eemale, kui soodustab seda.

Teiseks on tal kavas Haljalat läbiva bussiliikluse teema, sest hoolimata Tallinna–Narva tee ääres asumisest on täna ajaloolisse kihelkonnakeskuse pääsemine suisa ristsõnemoistatus.

Strazdinite peret tuntakse Haljalas kui pikaageid IRL-i pooldajaid, poliitikas ja vali-

on vaja saada kolmekümne hääle ringis. Need loodab ta koguda eelkõige koolist. Muuseas, just koolis ja koolinoorte eestvõtmisel toimub Haljalas ka ainukene seni teada olev valimisdebatt.

Riigikokku edasi?

Mis aga edasi? Kas kahe aasta pärast riigikokku? Vastus on Aleksil valmis: „Kahe aasta pärast pole ma veel 21, et kandideerida. Toimetan neli aastat siin volikogus ära, siis otsustan.“ Tundub, et Aleks lootus valituks saada pole sugugi väike.

Sarnaselt Aleksiga saab valimispäevaks napilt täisealiseks praegu 17-aastane Valga gümnaasiumi 11. klassi õpilane Kermo Kün. Kui ta peaks volikokku pääsema, võib teda oodata kogunisti korrakaitsekomisjoni esimehe koht. Seda on pakkunud praegune linna- pea, sotsiaaldemokraat Kalev Härk. Kermo kandideerib sotside ridades, talle kandideerimisõiguse andnud sünnipäev on kolm päeva enne valimisi.

Õpilasesinduses, linna noortevolikogus ja noorsotside liikumises kaasa lööv, fotograafia ja maadlusega tegelev Kermo soovib, et Valga poleks pommiauk, kust noored põgenevad, vaid parim paik nii töötamiseks kui ka elamiseks. ●

Tuleviku Paide

Paides oli võimalus, et kandideerima läheb noortest koosnev 13-liikmeline valimisliit Tuleviku Paide, mis eelmistel valimistel sai volikokku ühe koha. Siis aga otsustasid noorte esindajad panna leivad ühte kappi Sotsiaaldemokraatliku Erakonnaga. Sotside linnapea-kandidaadiks sai Tuleviku Paide juht Alo Aasmaa.

Tallinna Ettevõtlusamet

Kohalike maksude osakonna ülesanneteks on linna reklaamitegevuse kordineerimine, linnale kuuluvate ehitiste pindade reklaamitegevuseks kasutusse andmine, reklaamimaksu ja müügitaksu haldamine, maksukohustuslaste nõustamine, maksudeklaratsioonides esitatud andmete kontroll ja karistuste kohaldamine rikkujate suhtes

PAKUB TÖÖD

Tallinna Ettevõtlusamet võtab teenistusse
kaks

KOHALIKE MAKSUDE OSAKONNA PEASPETSIALISTI

(ametikohad luuakse 15.10.2013)

Põhilised tööülesanded:

- kontrollimenetluste läbiviimine maksude arvestamise ja tasumise õigsuse üle, rikkumiste tuvastamine ja tasumisele kuuluvate maksusummade määramine vastavalt maksukorralduse seadusele
- maksualaste väärtegade menetlemine
- menetluse läbiviimine vastavalt maksukorralduse seadusele ja vääртеomenetluse seadustikule

Nõudmised kandidaadile:

- rakenduslik kõrgharidus või kesk-eriharidus, eelistatud maksundus- või õigusala
- maksukorralduse seaduse ja maksustamise põhimõtete tundmine
- töökogemus sarnasel tööl või erialal 2 aastat
- eesti keele oskus kõrgtasemel, vene keel oskus kesktasemel
- väga hea pingetaluvus, korrektsus ja väga hea suhtlemis- ja eneseväljendusoskus nii kõnes kui ka kirjas
- algatus- ja analüüsivõime
- võime töötada iseseisvalt ja meeskonnas

Omalt poolt pakume:

- huvitavat ja mitmekülgset tööd
- võimalusi enesearenguks ja –teostuseks
- sõbralikku ja toetavat meeskonda
- töökohta keskkonnas
- 35-kalendripäevast puhkust

Kasuks tuleb äriühingu bilansi koostamise oskus, eelnev töökogemus maksurevidendina või äriühingu raamatupidajana. Avaldus ja elulookirjeldus märgusõnaga „peaspetsialist“ saata hiljemalt **7. oktoobriks 2013** Tallinna Ettevõtlusametile aadressil Vabaduse väljak 7, 15199 Tallinn või e-postiga helena.pukk@tallinnlv.ee

Lisainformatsioon: Riina Koit, kohalike maksude osakonna juhataja, e-post riina.koit@tallinnlv.ee, tel 640 4433

Tallinna Kommunaalamet

TEATAB

Tallinna Kommunaalameti juhataja 24. septembri 2013 käskkirja nr 1.1-15/187 alusel tunnistab Tallinna Kommunaalamet nurjunuks läbirääkimistega pakkumise korras reklaami või teabe eksponeerimiseks Tallinna linnale kuuluva ehitise pinna kasutusse andmise konkursi, kuna ei esitatud ühtegi pakkumist.

Tallinna Linnavaaramet

TEATAB

Tallinna Linnavalikogu 19. septembri 2013 otsusega nr 157 otsustati: Müüa avalikul kirjalikul enampakkumisel ühtse müügiobjektina alghinnaga 262 500 (kakssada kuuskümmend kaks tuhat viissada) eurot: Tallinna linnas Kesklinna linnaosas asuv Narva mnt 19 // 21 // 23-69 korteriomand (registrios nr 15937001; 1282/88973 mõtteline osa kinnistust, katastritunnus 78401:114:2400, sihtotstarve elamumaa 70%, ärimaa 30%, pindala 6 048 m² ja reaalosana mitteiluruum nr 69 üldpinnaga 128,20 m², mille tähistus plaanil on 69); Tallinna linnas Kesklinna linnaosas asuv Narva mnt 19 // 21 // 2372 korteriomand (registrios nr 15937301; 1640/88973 mõtteline osa kinnistust, katastritunnus 78401:114:2400, sihtotstarve elamumaa 70%, ärimaa 30%, pindala 6 048 m² ja reaalosana mitteiluruum nr 72 üldpinnaga 164 m², mille tähistus plaanil on 72). Ostuhind tuleb tasuda täies ulatuses enne müügilepingu sõlmimist. Objekti notariaalse müügilepingu sõlmimisega seotud kulud (sealhulgas notaritasu, riigilõiv ning notarialakti ärakirjade maksumus) tasub ostja. Otsust on võimalik vaidlustada Tallinna Halduskohtus (Pärnu mnt 7, Tallinn 15082) 30 päeva jooksul arvates otsuse teatavakstegemisest.

Haabersti Linnaosa Valitsus

AVALIKUSTAB

4.09.2013 väljakuulutatud eelläbirääkimistega pakkumise tulemused: Oismäe tee paaritu numeratsiooniga poolel Nurmenuku peatuse juures püsiva müügikoha (kioski) paigaldamiseks laekus üks pakkumine, edukaks pakkujaks tunnistati füüsilisest isikust ettevõtja Evi Sakson. Teade on avaldatud Tallinna linna veebilehel http://www.tallinn.ee/est/ametlikud_teated.

Lasnamäe Linnaosa Valitsus

TEATAB

Vastavalt Lasnamäe linnaosa vanema 19. septembri 2013 korraldusele nr 1-15/200 kuulutab Lasnamäe Linnaosa Valitsus välja eelläbirääkimistega pakkumise linnarajatise kaubandustegevuseks kasutusse andmiseks püsiva müügikoha (kioski) paigaldamiseks J. Smuuli tee lõigul Laagna tee ja Punase tänava vahel Kalevipoja tn 11 ja Kalevipoja põik 2 vahelisele alale J. Smuuli tee äärde alghinnaga 7,70 eurot ühe m² kohta kuus. Pakkumiste esitamise tähtaeg on 09.10.2013 kell 09.50. Pakkumise tingimused Tallinna linna veebilehel www.tallinn.ee/est/ametlikud_teated.

VÄLISMAA

HIINA RENDIB UKRAINALT ROHKESTI PÖLLUMAAD

Hiina sõlmis Ukrainaga lepingu 50 aastaks kolme miljoni hektari (30 000 ruutkilomeetrit, võrdluseks: Eesti pindala on 45 227) Ukraina põllumaa rentimiseks. Seega tuleb Ukrainasse Hii-

na suurim välismaal asuv põllumajanduskeskus. Esimeses etapis renditakse 100 000 hektarit Dnipropetrovski oblastis. Ukrainale peaks see andma 2,6 miljardit dollarit aastas. **Delfi**

VENEMAA SÜÜDISTAB GREENPEACE'I PIRAATLUSES

Vene prokurörid süüdistavad 30 Greenpeace'i aktivisti, kes püüdsid Arktikas pääseda Gazpromi naftaplatvormile, piraatluses ja kavatsevad nad kõik koda-

kondisusest hoolimata kohtu alla anda. Aktivistid võeti laeval Arctic Sunrise kinni möödunud neljapäeval, kui kaks neist hakkasid protestiks Arktikas nafta puurimise vastu naftaplatvormile ronima. **ERR**

Esimest korda riigi ajaloos on üle 50% ukrainlastest Euroopaga tihedama läbikäimise poolt. Moskva ähvardamispoliitikas sellega vist ei arvestanud?

Foto: Reuters/Scanpix

Uus tase: Venemaa lubab toetada Ukraina tükeldamist

Moskva tõstab panuseid tigidas võitluses, et vältida „mõjusfääri“ lähenemist Euroopa Liidule.

Raimo Poom
raimo.poom@epl.ee

Venemaa juba suvest saati aina tõusvas joones kestnud pingete krutimine oma lähimate naabritega on jõudnud enneolematutesse kõrgustesse. Küsimuse all on novembriks planeeritud assotsiatsiooni- ja vabakaubanduslepete sõlmimine ühelt poolt Ukraina, Gruusia ja Moldova ning teisalt EL-i vahel.

Moskva meelest kuuluvad need riigid tema „mõjusfääri“ ja juba mõni kuu on käiku antud kogu ähvarduste ja väljapressimiste arsenal, et leppeid EL-iga mingil juhul ei sünniks. Selle asemel soovitakse neid riike näha hoopis Venemaa loodud tolliliidus ja kavandatavas Euraasia liidus.

Nähtavasti kannustatuna oma poliitika edust Armee-nias, mis septembri alguses alla andis ja EL-iga kavandatud leppe sõlmimisest Venemaa plaanide kasuks loobus, lisab Moskva hagu tulle. Möödunud nädalavahetusel kruviti pinge uuesti üles Ukrainas Jalta konverentsil, justkui sümboliseerides rõhutades koha õdvastavat ajaloolist

rolli. Mäletatavasti jagasid Nõukogude diktaator Jossif Stalin, USA president Franklin Roosevelt ja Briti peaminister Winston Churchill just seal omavahel 1945. aastal Teise maailmasõja järgsed mõjusfäärid.

Konverents pealkirjaga „Jalta Euroopa strateegia“ oli kokku toonud väljapaistvaid poliitikategelasi EL-ist ja sellega läheneda soovivatest nn naabruspoliitika riikidest, kuid ka Venemaa võimutipud eesotsas peaministriga.

Pehmed toonid

Dmitri Medvedev mängis Ukraina–EL-i assotsiatsiooni- ja vabakaubandusleppel peatudes pehmetel toonidel.

Moskva arvates pole pärast võimalik välistada „sotsiaalsete rahutuste“ tekkimist.

„Las nad proovivad seda,“ lausus ta leppe sõlmimise kohta, kuid ütles välja ka probleemi, mis Venemaad selle juures painab. Medvedevi sõnul tunneb Moskva muret, et pärast seda, kui „head ja kvaliteetsed“ EL-i kaubad Ukraina üle ujutavad, jõuavad need ka Venemaa turule ja kahjustavad Venemaa majandust. „Seega pole vaja tunda end solvatuna tagajär-

gede pärast ja tagajärjed kindlasti tulevad,“ sõnas Venemaa peaminister.

Seda, mida ei öelnud Medvedev, ütles president Vladimir Putini käremeelne majandusnõunik Sergei Glazjev. „Ukraina võimud teevad suure vea, kui arvavad, et Venemaa reaktsioon muutub mõne aasta pärast neutraalseks,“ kõmistas ta.

Glazjev teatas, et EL-iga kavandatava leppe sõlmimisel võib Ukrainat ähvardada pankrot. „[Sest] Venemaa on Ukraina peamine kreditor. Ainult tolliliidus võiks Ukraina oma kaubavahetust tasakaalus hoida,“ rääkis ta. Putini nõunik lisas kurjakuulutavalt, et Moskva meelest pole pärast leppe sõlmimist võimalik välistada „sotsiaalsete rahutuste“ tekkimist.

Üheks põhjuseks oli Glazjevi sõnul majandus, kuid teiseks ka eelnevad lepped Venemaaga.

„Sellele leppele alla kirjutades rikuks Ukraina Venemaa sõlmitud strateegilise partnerluse ja sõpruse lepet. Pärast seda ei pruugi Venemaa enam olla võimeline garanteerima Ukraina riigi staatust,“ sõnas Glazjev ja lisas, et Moskva võib olla sunnitud sekkuma, kui enamikus vene keelt kõnelevad Ukraina idaprovinc-

Nõukogude diktaator Jossif Stalin, USA president Franklin Roosevelt ja Briti peaminister Winston Churchill jagasid Jaltas 1945. aastal Teise maailmasõja järgsed mõjusfäärid.

Foto: RIA Novosti / Scanpix

sid peaksid esitama Moskvale vastava palve.

Põhimõtteline ähvardus

Põhimõtteliselt ähvardas Kremli esindaja otsesõnu Ukraina tükeldamisega, kui valitsus peaks novembris Vilniuses plaanitava idapartnerluse tippkohtumisel leppe EL-iga sõlmima.

Aga mida kõvemalt Moskva Ukraina EL-ile lähenemise vastu võitleb, seda rohkem paistab see hoopis toetavat Kiievi kava kindlasti EL-iga lepe saavutada. Vahetult enne Jaltas toimunud konverentsi ehk eel-

misel neljapäeval kiitis Ukraina valitsus assotsiatsiooni- ja vabakaubanduslepet ametlikult heaks.

Konverentsi arutelupaneelis rääkis Ukraina kaubandusminister Petro Porošenko, et Moskva on oma taktikaga soovitud hoopis vastupidise tulemuse saavutanud. „Suur tänu teile selle eest, härra Glazjev,“ sõnas ta aplausi saatel. „Esimest korda kogu meie ajaloos toetab rohkem kui 50% ukrainlastest integratsiooni Euroopaga ja vähem kui 30% lähemaid suhteid Venemaaga,“ nimetas Porošenko. ●

Gruusia okupeeritud ala eraldatakse okastraadiga

Rattad pandi veerema ka Thbilisi mõjutamiseks. Seal pahandatakse väidetavalt selle üle, et Ivanišvili valitsus jätkab Gruusia kurssi NATO-ga lähimate suhete sisseseadmiseks.

Nädalavahetusel täheldasid Gruusia võimud, et Venemaa relvajõud, mis okupeerivad Lõuna-Osseetiat ja Abhaasiat, kuhu sisenesi 2008. aasta relvakonflikti käigus, on hakanud nende regioonide ja Gruusia vahelist piiri ebaseaduslikult märgistama. See on selges vastuolus Prantsusmaa endise presidendi Nicolas Sarkozy vahendusel Venemaa ja Gruusia vahel sõlmitud rahuga.

Gruusia võimud tegid Venemaa tegevuse kohta ka tauniva avalduse. „Gruusia siseministerium väljendab tõsist muret ja toonitab, et mitmetest protestidest hoolimata jätkavad Vene sõdurid [piiridele] okastraadiga varustatud tarade ehitamist,“ öeldi avalduses.

Gruusiat paneb peale EL-i ja Venemaa vahel tõusnud pingete eriti muretseda tõsiasi, et kõik see juhtub regioonis vahetult pärast seda, kui USA otsustas Venemaaga Süüria küsimuses koostööd teha. Washingtoni tähelepanu on Lähis-Idal ja Venemaa toimetab oma naabritega taas kord, kuidas heaks arvab.

Ka Poola on Moskva sihikul

Venemaa pole Ukraina, Moldova, Gruusia ja Armeenia kõrval ära põlanud ka otsest Euroopa Liidu survestamist. Leedu kui EL-i praegune eesistujariik ning tugevaim assotsiatsiooni- ja vabakaubanduslepete sõlmimise pooldaja elab juba mõni nädal idapiiril tekkinud ootamatute järjekordadega.

Nüüd on Venemaa sihikule võtnud ka Poola, mis on eesotsas välisminister Radostaw Sikorskiga samuti toetanud naabruspoliitika riikide lähenemist EL-ile.

Esmaspäeval teatas juba teada-tuntud Venemaa peasanitaararst Gennadi Oniššenko, et Moskvale on tekkinud küsimusi seoses Poola importkaupadega. „Meil on kahtlusi, et Poolast tulevad saadetised ei vasta pehmetel eeldes suurel määral olemasolevatele nõudmistele,“ ütles Oniššenko olukorda arvestades mitte just suureks üllatuseks. Moskva ametniku sõnul võetakse luubi alla Poolast pärit juur- ja teraviljad.

VENEMAA MAKSUSTAB FIRMADE VARJATUD OMANIKKE

Venemaa rahandusministeerium on välja mõelnud, kuidas sundida Venemaa ettevõtteid aktsionäre avaldama, kirjutada Vedomosti. Need ettevõtte aktsiate omanikud, kes otsus-

tavad off-shore-firmade taha peituvaid tegelikke kasusaajaid riigi eest varjata, hakkavad eelnõu järgi maksma kaks korda suuremat ehk 30% tulumaksu ja seda ka dividendidelt. **Ärileht**

RAVIMIFIRMA TAMRO VÄRBAS KONKURENDILT UUE JUHI

Tamro Soome ja Baltimaade tegevjuht Sakari Ahdekivi lahkus 1. oktoobril ametist. 1. juulist asub tegevjuhi kohale endine Magnum AS-i juhatuse esimees Leon Jankelevitš (pildil). Tam-

ro Baltics on Baltimaade suurim ravimite hulgi- ja jaemüügiettevõtte, kellel on Balti riikides üle 1200 töötaja ning ligi 500 Tamrole kuuluvat ja partnerluse alusel tegutsevat apteeki. **Ärileht**

USA investeerimisfondi juht Peter R. Kohli on lummatud. „Te saate kapitalismist paremini aru kui meie,” kinnitas USA ärieeses. Foto: Judita Grigelytė / Verslo žinios

USA investeerimisguru toob Baltikumi kümneid miljoneid dollareid

Baltimaade ettevõtete aktsiad on kuum kaup, arvab investeerimisfondi juht Peter R. Kohli.

Tanel Saarmann
tanel.saarmann@arileht.ee

India päritolu 64-aastane Peter R. Kohli on investeerimisega tegelnud ligi 30 aastat. Tema juhtimisel on viis aastat tegutsenud investeerimisfond, mis on keskendunud arenevatele turgudele, nüüd on sihiks võetud ka Baltikum.

2012. aasta jaanuaris suunas ettevõtte tähelepanu Indiale, kuid Kohli palus enda uurin-gumeeskonnal otsida veel

kõik on fenomenaalne,” rääkis Kohli ülevoolavalt Ärilehele.

„Ma ei ole veel Eestis se jõudnud, kuid tulen sinna varsti. Ärge kartke, ma ei ole teid unustanud,” ütles ta. Leedut külastas Kohli kuu aja eest, talle meeldis sealsete inimeste suhtumine ja ta arvab, et samasugused on ka Läti ja Eesti inimesed. Ta sai veelgi tõendeid, et siia piirkonda on tulus investeerida.

Aktsiatel on tulevikku

Küsimuse peale, kui hästi tunneb Kohli Eesti olusid, vastas ta: „Kas Skype tuli Eestist? Ma ei tea teie kohta veel palju, aga seda ma tean, et teil on väga haritud inimesed ja et riik on väike. Tean ka, et nii teie kui ka ülejäänud Balti riikide aktsiad on alahinnatud, neis on tulevikku.”

„Investoritele on muidugi oluline

raha, aga ka teie (Baltikumi) lugu on oluline. Olete arenenud kapitalismiga piirkond. Riigi käes on küll palju ettevõtteid, kuid küll te jõuate ka nende erastamiseni. Mina näen kolme Balti riiki kui üht suurt ettevõtet,” ütles Kohli ja lisas, et Balti riigid peaksid olema uhked, et nad on nii hästi hakkama saanud.

Kuidas Peter R. Kohli Baltikumi aktsiapakki USA-s tutvustab? Ta kohtub inimestega, sest ainult siis tekivad kontakt ja usaldus, mis on sellises äris väga oluline.

„Korraldan erinevaid seminare ja osalen konverentsidel. Seal tutvustan multimiljonäri-

Millega Peter R. Kohli täpsemalt kaupleb?

• Peter Kohli on loonud fondi, mis müüb Balti indeksifondi osakuid, võttes tehingutelt haldustasu.

• Balti võrdlusindeksisse (OMX Baltic Benchmark – OMXBB) kuuluvad 30 suurema ja enim kaubeldud Balti börsiettevõtte aktsiad. Ettevõtted valib komisjon välja kaks korda aastas – 1. jaanuaril ja 1. juulil.

• A-klassi osakuid saab osta minimaalselt 1500 dollari eest. Maksimaalselt tuleb investeeritavast summast DMS Fundile ehk Peter R. Kohli hallatavale fondile tasuda 5% ostusumma. Kui aga ostad rohkem kui miljoni dollari eest, ei pea sa haldustasu maksma.

• I klassi osakute müügist tehingutasu ei võeta, kuid neid saavad osta vaid kindlad isikud ja ettevõtted, kes on pälvunud fondi heakskiidu. Minimaalne ostusumma on siin 100 000 dollarit.

dele erinevaid investeerimisvõimalusi, muu hulgas ka Baltikumi paketti. Äsja toimus Pittsburghis konverents, kus oli üle saja inimese, varsti lähen Californiasse. Usun siiralt, et 30–50 miljoni dollari kokku saamine ei ole probleem,” ütles Kohli. •

Mis on indeksifond?

• Indeksifond on fond, mille vara on investeeritud ainult konkreetse indeksi (NASDAQ, Nikkei, OMX Baltic Benchmark) koosseisus olevatesse väärtpaperitesse ja seega jälgendab täpselt indeksi liikumist.

• Fondi investeerimisportfellis toimuvad muudatused üldjuhul ainult siis, kui muutub indeksi koosseis, OMX Baltic Benchmarki puhul kaks korda aastas. Kuna fondi tegevuskulud on seetõttu väiksemad, on ka haldustasu aktiivselt juhitavate investeerimisfondidega võrreldes väiksemad.

Indeksifondis on 11 Eesti ettevõtet

• Eesti ettevõtetest pääses 30 hulka üksteist: Baltika, Harju Elekter, Merko, Nordecon, Olympic Entertainment Group, Pro Kapital Group, Premia Foods, Silvano Fashion Group, Tallink Group, Tallinna Kaubamaja, Tallinna Vesi.

LHV jahib Leedus panka

Mais poole Leedu liisingufirmast Snoras liisingu ostnud LHV Grupp valmistub sealsel finantsturul kindlamalt kanda kinnitama ja esitas Leedu Pangale taotluse Finasta pangas osaluse ostmiseks. „Dokumentide esitamine on alles esimene etapp. Kui Leedu keskpang hindab, et LHV Grupp on sobiv Finasta võimaliku aktsionärina, järgneb sellele põhjalikum ettevõtte analüüs (*due diligence*), hinna ja tingimuste üle läbi rääkimine. Hetkel on vara hinnata, kas ja millistel tingimustel tehing lõpule võiks jõuda,” ütles LHV juhatuse esimees Erki Kilu. Kilu usub, et taotlusel on Leedu keskpangas edu.

Tähtaeg võib pikeneda

Leedu keskpang vaatab dokumente läbi hiljemalt 18. detsembriks, kuid tähtaeg võib pikeneda ka järgmise aasta 21. jaanuarini, juhul kui peetakse vajalikuks küsida lisaandmeid, nagu tehti seda suvel EurEst

Capitali puhul, kes Leedu Pangalt lõpuks korvi sai.

Leedu meedia kirjutas suvel, et LHV pank on moodustanud Finasta ostu tarbeks liidu Finasta juhtkonnaga ja Leedu investeerimis pangaga Žabolis Partners. Kilu ütles, et dokumendid esitas Finasta ostmiseks LHV Grupp üksi. „Pikemas perspektiivis lähitume siiski oma strateegiast olla igal turul, kus tegutseme, nii-öelda kohalik pank,” viitas Kilu jätkuvalle koostööle meeskonnaga, kellega jagatakse Snoras Liisingut.

Juulis praakis Leedu keskpang välja rühma Eesti investoreid, kes koondusid advokaat Viktor Sārgavale kuuluva EurEst Capitali taha. Leedu keskpang kommenteeris otsust napisõnaliselt, teatades ainult, et taotlejad esitasid enda kohta puudulikku informatsiooni ja esitatud dokumendid ei kinnitanud, et tegemist oleks usaldusväärsete isikutega. •

Lemmi Kann

Lindab | teeme ehitamise lihtsaks

50 aastane tootmiskogemus tagab tippkvaliteedi!

Vihmaveesüsteemid, profiiplekid, katuse turvasüsteemid ning viihallid Rootsi tootjalt!

Vihmaveesüsteemid – 25%
Pakkumine kehtib komplektsetele tellimustele!
Kampaania kestab 25.09 – 30.11.2013!

Lindab AS Tallinnas
Saha-Loo tee 4, Jõelähtme vald
Tel: +372 5551 3790
E-post: profil@lindab.ee

Lindab Center Tartus
Võru tn. 196
Tel: +372 502 8543
E-post: tartu@rootsiprofil.ee

Lindab Center Viljandis
Leola tn 53, Viljandi
Tel: +372 505 5604
E-post: profil@lindab.ee

Lindab'i head koostööpartnerid:

Espak AS
Viadukti 42, 11313 Tallinn
Tel: +372 651 2367
tarmo.metsma@espak.ee
www.espak.ee

Rootsi Profil OÜ
Tehnika 2, 71011 Viljandi
Tel: +372 433 0962
rootsiprofil@rootsiprofil.ee

Lindab®
www.lindab.ee

Ma ei tea teie kohta veel palju, aga seda ma tean, et teil on väga haritud inimesed.

huvitavaid ja USA ärieeses võimalikku elevust tekitavaid investeerimisvariante. Meeskond töigi Kohli lauale info Balti riikide ja sealse aktsiaturu kohta. Veidi asja uurinud, oli Kohli lummatud. „Te saate seal kapitalismist paremini aru kui meie. Olete Euroopa Liidu tublimad tegijad. Te ei vajanud kriisi ajal kellegi abi. See

a

ARVAMUS

PUUDUV VALIMISDEBATT

Pealiskaudse ja lameda valimisvõitluse negatiivne tulemus on see, et peletatakse eemale suur osa mõtleivatest ja sisulist avalikku debatti ootavatest valijatest, kes valimispäeval lihtsalt koju jäävad. Valima aga lähevad need, kes on ammu dogmaatiliselt mõne partei või poliitiku pimesi andunud toetajad, ja need, kes hindavad poliitikute asjalikkust vaid oskuse järgi konkurendile vastu nina virutada. PÕHJARANNIK

SAKSAMAA HUVID ON KA EUROOPA HUVID

Angela Merkeli keskne visioon on see, et Saksa maksumaksjate huvi-de kaitsmine ei ole vastuolus võitlusega euro elus hoidmise eest – see on ülesande oluline osa. Kui Saksa valijad pöördusid ühisvaluuta vastu, siis läheks see põhja. See on Merkeli edu mõõdupuu, et eurovastane Alternative für Deutschland sai valimistel alla 5% häältest. FINANCIAL TIMES

EESTI KOMBED

Klienditeenindajana võin tõdeda, et on märgatav vahe välismaalaste ja kohalike vahel, sest eestlased unustavad oma halva tuju küüsis sageli elementaarse viisakuse. **MARIA-HELEN KÄND** (ERR)

EESTIS pole turvalisust ja see hoogustab väljarännet

Inimesed vajavad rohkem kindlustunnet

Muret Eesti riigi ja rahva püsimise pärast ei tohiks keegi pidada hädakraaksumiseks. Statistikaameti andmeil oli ainuüksi eelmisel aastal Eesti rändesaldo ligi 6500 inimesega miinuses – väljarändajaid oli ligi 11 000, sisse või tagasi tuli aga alla 4500 inimese.

Vähemalt sama kurb trend valitseb ka sündide statistikas. Me kõik ilmselt mäletame juubeldamist, mis järgnes uudisele, et 2010. aastal ületas elussündide arv esmakordselt paljude aastate jooksul surmade arvu. Seda küll ainult paarikümne võrra, ent siiski. Paraku oli juba aasta hiljem sündide ja surmade saldo taas negatiivne ja 2012. aastal ületas surmade arv elussünde juba rohkem kui 1400 võrra.

Kuna väljarändajad ei ole proportsionaalne läbilõige rahvastikupüramiidist – nende hulgas on rohkem esindatud just nooremad pere loomise ja tööeas inimesed –, siis võib positiivse poole pealt ehk öelda, et sündide arvu languse taga ei ole üksnes sündimata jäävad lapsed, vaid et lapsi sünnib eesti peredesse ka võõrsil. Kurvema külje pealt aga ähvardab meid nooremas tööeas inimeste lahkumise tõttu auk sisemaises kogutoodangus ja riigi maksumalus mitme eeloleva aastakümne jooksul.

Enamik demograafilistest protsessidest ei ole kiiresti ümber pööratavad. Inimesed, kes sisenevad tööturule kümne aasta pärast, on täna juba koolipingis. Lapsed, kes lähevad viie aasta pärast kooli, on täna juba sündinud. Neid enam juurde ei teki, olgu riigi poliitika milline tahes. Parim, mida teha saame, on investeerida Eesti inimeste haridusse ja ka sellesse, et neil oleks maksimaalselt head võimalused omandatud haridust Eestis

ja Eesti heaks rakendada, kui nad ise seda soovivad.

Ebakindlus sunnib võõrsile

Avatud maailm tähendab tohuid võimalusi. Ma pean positiivseks seda, kui Eesti noored soovivad ja suudavad omandada parimat haridust väljaspool Eestit ja teha õpitud erialal karjääri ka mujal maailmas. Kahetsusväärsem on olukord, kus inimesed on sunnitud vastu tahtmist Eestist lahkuma, kuna siin pakutav töö ja teenistus lihtsalt ei võimalda peret hinges hoida. Need on sage li inimesed, kes võtavad kaasa Eestis neisse investeeritud aja, raha, teadmised ja oskused ning asuvad tootma SKT-d ja maksma makse teistes riikides.

Otsus reformipaketi turvalisuse osale vesi peale tõmmata ajas paljud võõrsile.

Akuutsete toimetulekuprobleemide kõrval sunnib inimesi võõrsile tihti tunnetatud ebakindlus homse eest, teadmine, et hätta sattudes jääb inimene oma muredega üksi, et ühiskonnas valitsevad väärtushinnangud ei andesta ainsatki ebaõnnestumist töös, karjääris või ärilistes ettevõtmistes. Tunnet, et riik inimestest ei hooli, süvendab valitsuse otsus loobuda tööturu paindliku turvalisuse põhimõttest ja piirduda

Iga tööta noor peab leidma nelja kuuga töö, koolituse või võimaluse edasi õppida.

tööjõuturureformi selle osaga, mis puudutas suuremat paindlikkust. Ei ole kahtlust, et riigi otsus reformipaketi turvalisuse osale vesi peale tõmmata sundis paljusid inimesi Eestist võõrsile rändama.

Täna on töötukassa reservid piisavad, et jõustada ka need omal ajal tööandjate, töövõtjate ja riigi vahel kokku lepitud reformi põhimõtted, mis puudutasid töötajate turvalisust. See oleks rahaliselt võimalik isegi siis, kui langeb töötuskindlustusmaks. Selle eelduseks on mõistagi, et riik on lõpuks valmis kasutama töötukassasse kogutavat raha sihtotstarbeliselt. See ei

tähenda muidugi töötupõlve nauditavaks muutmist töökäijate arvel, nagu väidavad paremliberaalid, vaid riigi valmidust panustada sellesse, et töö kaotanud Eesti inimesed leiaks uue töö Eestis, mitte Soomes või Saksamaal. Inimese jaoks tähendab see tunnet, et ta on Eesti riigi jaoks vajalik ka siis, kui tal on raske.

Noortegarantii aitab

Kuna registreeritud tööpuudus on Eestis viimasel ajal langenud ja ka noorte tööpuudus ei ületa Euroopa keskmist, võib tunduda, et oleme hullemaast üle saanud ja võime senisel kursil jätkata. See tunne on suuresti petlik, sest hõivatus määr ei ole kasvanud tööpuuduse vähenemisega samas tempos. Kui Eesti töötule leiab uue töö ja uue elu Soomes, siis võime ehk tema ja tema pere üle rõõmu tunda, kuid Eesti riigi seisukohast peaksime olema murelikud.

Üheks meetmeks, mis võiks tööturule sisenemise ikka jõudvat inimest Eestis hoida, on Euroopa sotsiaaldemokraatide esitatud „noortegarantii“ programm. Selles sisaldub põhimõte, et iga tööta noor peab leidma nelja kuu jooksul töökoha, töö leidmisele suunatud koolituse või võimaluse edasi õppida.

Selleks et peatada töötegitajate väljavool ja veenda teatud osa juba läinutest ühel päeval tagasi pöörduma, peab Eesti riik muutma oma suhtumist ja seadma kõigi poliitikate keskseks eesmärgiks Eesti inimvara ja tööjõu kvaliteedi järjekindla arendamise. Riik peab välja ütleva ja tegudega kinnitama, et Eestis elavad ja töötavad inimesed on talle olulised. See ei ole Eesti riigile üle jõu käiv ülesanne, vähemalt mitte rahaliselt.

Varem samal teemal:

- Erik Aru „Väljarände vastu aitab majanduskasv“, 16.9
- Jaan Puusaag „Koolid, mitte viaduktid“, 17.9
- Ene-Margit Tiit „Beebibuumi eeldus“, 18.9
- Tiit Riismaa „Rahvas paikneb ümber“, 19.9
- Mark Luts „Kus hea, seal kodumaa“, 23.9
- Jaak Aaviksoo „Muretmise tulemise, mitte minemise pärast“, 24.9
- Jüri Ratas „Riik ei saa piirduda üksnes raamatupidaja rolliga“, 24.9

LUGEJATE KIRJAD

Vaba ülekäik petserimaalastele!

●●Seto Kongressi vanematekogu tähistab kokkuleppelist, ent traditsiooniks saanud Setomaa sünnipäeva 9. oktoobril konverentsiga Värskas. Meenutuseks: 9.–10. oktoobril 1921. aastal toimus Petseris I Seto Kongress, mille üheks põhi-teemaks oli Petserimaa-eestlaste ehk setode sulandumine Eestimaa rüppe. See oli õige ja ettenägelik poliitika, sest vastloodud Eesti riigis pidigi haridus olema eestikeelne. Sulandumine eestikeelsusse ja -meelsusse toimus tõrgeteta.

Olles kuulnud praeguse SKVK peavanema Vello Lõvi rahulolust praeguse piiriga ja Eesti välispoliitikaga ning üksnes rahaliste toetuste taotlustest, haarab südant suur kurbus, et Seto kongresside otsused on kalevi alla pandud. Veel ei tea, kas võtan osa konver-

sist, kus ilmselt mitte midagi ei otsustata ja seega ka keegi millegi eest ei vastuta.

Kuid ma ütleksin seal Setomaa-Petserimaa saatusest hoolivatele inimestele seda, et SKVK on võtnud endale kohustuse järgida Seto Kongressi otsuseid. Üks neist otsustest, mis kordub kõikidel Seto kongressidel alates kolmandast 1993. aastal, on kongressi otsus mitte loobuda Tartu rahulepingust. Teiseks tähtsaks nõudeks kongressidel on alati olnud petserimaalaste vaba liikumise nõue. Paraku nüüd, uue piirilepingu sõlmimise eel ei kuule kongressi vanematekogu proteste. SKVK-st on saanud lapsukene vankris, mida keegi mõnest ministriumist aeg-ajalt liigutab-kiigutab, et tita seal nutta ei tihuks.

See, kes üksnes võimude

käevangus kaasa sörgib, riigiametnikele vaid meeldida püüab, ei saavuta püstitatud eesmärgi. Nagu olen ise näinud, pole ametnike huvi teha midagi rohkemat kui ettenähtud raamistiku piires. Nii ei ole välisministeerium lausa seitsme aasta jooksul tahtnud arendada võimalust vabaks ülekäiguks Schengeni leppe piiridel teatud kilomeetrite ulatuses.

Usun endiselt, et petserimaalased – vanad, uued ja vanade järeltulijad – saavad ükskord vabalt minna oma esivanemate kodutanumale, kalmistule, kirikusse, sugulaste poole külla. Selleks on vaja võitlust ja jonnakat tegevust.

Millist me sel eeloleval väga laialivalguva teemaga („Setomaa eile, täna ja homme“) konverentsil üldse kõneleme?

Ilmar Vananurm

Imetlusväärne muuseumijuht

●●Kes minevikku ei mäleta, see elab tulevikuta, on öelnud Juhan Liiv. Ja seda minevikku telemajas ekskursioone juhtiv Mai Mikiver mäletab. Tema ekskursioonidel käivad nii lasteaialapsed kui ka kõrges eas proudad.

Endise õpetajana oskab ta lapsi ja haarata ja kõita just neid huvitavate vahendite, võimaluste ja stuudiotega. Poisid saavad olla soovi korral kaameramehed ja uudiste lugejad, tüdrukud ilmaennustajad ja kokkajad köögis. Tean

meedia kaudu, et tema telesse jäämise eest koguti allkirju ja õigesti tehti. Uued tulijad ja tegijad võivad vaid arvata, kuidas kõik kunagi oli, aga kevaldel 80 aasta juubelit tähistanud Mai teab, millest räägib.

Tiina Umbsaar

Suitsetamist on kergem keelata

●●Jüri Saar väidab („Miks piirduda vaid suitsetamise karistamisega?“, EPL 9.9), et rasedate suitsetamise kriminaliseerimise eelnõu näitavat tahet tunnistada naise tervis riiklikuks omandiks ja selline arusaam ei sobi läänemaailma.

Üle 20 aasta tagasi oli sünnitusmajas minu toanaabriks

naine, kes oli raseduse ajal kogu aeg suitsetanud. Ilmaletulnud laps kisas teistest lastest palju rohkem, arstid ütlesid, et nõuab nikotiini. Sõltumata sellest, kellele laps kuulub, kas on normaalne, et sünnitakse „suitsetajana“? Kas algav elu peab kannatustega algama? Kaebavad ju paljud täiskasvanud

suitsetamisest loobuda üritajad, kui vaevamine see on.

Keeruline on kindlaks teha, kas ja kui palju rikub ema näiteks tervisliku toitumise põhimõtteid, suitsetamise kindlakstegemine on ju lihtsam. Tehkem siis sedagi, mida suudame.

Eha Nõmm

HILLAR METSA METSIK MAAILM

k

KULTUUR

FILMID ROCK CAFÉS

Reedel toimub Rock Cafés lühifilmifestivali Sleepwalkers eelüritus, kus näidatakse eelmiste aastate menufilme ning esinevad Tenfold Rabbit, Odd Hugo ja I Wear* Experiment. **EPL**

MOEKUNSTI NÄITUSED

Reedel avatakse Eesti tarbekunsti- ja disainimuuseumis kaks Eesti kaasaegset moodi käsitlevat näitust: Tanel Veenre kuraatorinäitus „Kaamos” ja moekessuuaride näitus „Virtatuled”. **EPL**

RAAGI FILMI SAADAB JAAPANIS EDU

20. juulist Jaapanis linastuv mängufilm „Eestlanna Pariisis” on kogunud 98 600 vaatajat ehk kolm korda rohkem kui Eestis. Tokyos õppiv PÖFF-i program-mijuht Sten Saluveer kinnitab, et

välismaise filmi kohta on ka Jaapani kontekstis tegu suursaavutusega. Praegu näitab Jaapanis filmi 18 kinosali, selle kas-satulu on ligi miljon USA dollarit. **EPL**

Stalini käsi juhib Bulgakovi meeli

Arvustus

Andres Laasik

andres.laasik@epl.ee

Draamateatri värskelavastus „Kollaborandid” on tõsise sisu ja suurepärase näitlejatöödega tõeliselt õnnestunud.

Draamateatri hooaja algust tähistab John Hodge'i väga hea näitemängu „Kollaborandid” õnnestunud lavastus Merle Karusoolt koos kirjanik Mihhail Bulgakovi ja kommunistliku diktaatori Josif Staliniga Hendrik Toompere juuniori ja Guido Kanguri kehasuses. Tõsine aines ja suurepärase esitus on esindusteatri väärilised.

Väikseid Bulgakoveid on Eestiski – kes ei võtaks vastu präänikut, mida võim pakub?

Mõneti on selle teose lavastamine Merle Karusoo puhul ootamatu, sest elust endast pärit lugude tegija on seekord võtnud teha fiktsiooni sellest, kuidas Mihhail Bulgakov kirjutas näitemängu „Batum” – kiidulaulu noorest Jossif Džugašvilist, kellest hiljem sirgus rahvajuht Stalin. Aga et selline näitemäng tõepoolest olemas on, on olemas ka probleem – miks ja kuidas teos loodi. Õieti ongi huvitavam võtta kokku

andeka ja targa inimese koostööd kurja võimuga kui kesk-pärase ja rumala oma. Inimene mõistab ja saab aru, aga ikka teeb valesti.

Unenäoline lugu

Briti väärt näitemäng on mitmetasandiline, teos napsab motiive Goethe „Faustist”, Bulgakovi „Meistrist ja Margaritast”, Venemaa kolmeküm-nendate lõpu poliitikast ja mujaltki. Lugu on ebareaalne ja unenäoline, tunda on autori innustust Bulgakovi maagiat täis teostest. Lavastuse tõstab heas mõttes maast lahti Urmas Lattikase originaalmuusika ja Teet Kase seatud tants. Stiiliseeritud muusika ja gruusia tantsud on osa vaimu ja võimu võitluse mängust, mis laval toimuma hakkab, kui NKVD ohvitser Vladimir (Jaan Rekkor) tungivalt tel-lib Bulgakovilt näitemängu Stalinist tema juubeli puhul.

Intellektuaale kantseldav Stalin on Eesti teatrilaval juba olnud. Tõnu Kark mängis teda 1988. aastal Noorsooteatri lavale jõud-nud Pownalli „Meistriklassis”, kus ta õpetas Šostakovitšit ja Prokofjevit muusikat looma. Nüüdne Stalin on Kanguri mängituna muinasjutulisem, tema ähvardav loomus on peidus. Ta ei ole pealetükkiv, on pigem leebe, kuid tema manipuleeriv olemus on sama. Toompere mängib väga hästi välja Bulgakovi plindrisoleku ja laseb kirjanikul vaikselt

Bulgakov (Hendrik Toompere jr) ja Stalin (Guido Kangur) teevad üheskoos paberitööd.

Foto: Teet Malsroos/Eesti Draamateater

võimu tuules näitemängu tegevuse käigus allapoole veereda. Merle Palmiste mängib täpselt väljamõeldud sarmiga kirjaniku muusat.

Näitemäng on kirjutatud hästi selleski mõttes, et ka päris pisikesed rollid annavad näitlejale võimaluse värvikalt luua, nii et see pakub tihedat tööd nii Mari-Liis Lillele kui ka Sulev Teppartile, kumbki teeb laval neli rolli. Väga hea on Indrek Sammul, kes mängib noort Stalinist kehastavat näitlejat.

Peale suure kunstiväärtuse on Draamateatri „Kollabo-

randid” aktuaalne, väljapaistev lugu, kus ilmneb suure inimese konformism. Nii paneb lavastus mõtlema tänasele Eesti ühiskonnale koos selle hirmu ja tugevama poole hoidmisega. Loomulikult on paralleelid Stalini ajaga kohatud, tema mõõtu pole meil ei Savisaar ega Ansip, Toomas Hendrik Ilvesest rääkimata. Aga väikseid Bulgakoveid on meil küll-laga, sest kes ütleks ära magusast präänikust, mida võim lahkelt pakub. Väljamõeldud kauge lugu on tegelikult meie elust enesest. ●

„Kollaborandid”

Autor: John Hodge

Lavastaja: Merle Karusoo

Kunstnik: Pille Jänes

Helilooja:

Urmas Lattikas

Koreograaf:

Teet Kask

Osades: Hendrik Toompere jr, Guido Kangur, Merle Palmiste, Jaan Rekkor, Maria Avdjuško, Indrek Sammul jt

Esietendus Eesti Draamateatri suures saalis 20. septembril

Viis naiskunstnikku autos, lastest rääkimata

Arvustus

Tiiu Laks

kultuur@epl.ee

Kunstnikud panid Kanuti gildis ühe päevaga auto kokku, lapsed mängisid lava teises otsas.

Emaduse teema pakub kunstnikele väga palju klišeetid, mida oleks lihtne ära kasutada. Õnneks mindi läinud nädalal Kanuti gildis etendunud lavastuses „Püha öö” neist mööda. Emad lahkuvad kodust, lapsed jäävad hoidjate, abikaasade või vanavanemate juurde, aga ette-

heiteid emadele ei tehta ja lapsed mängivad lõbusalt edasi. Viis naist lahkuvad hämaralt valgustatud lastetubadest, et ehitada koos valmis üks auto. Päriskõne, mis võiks lavastuse lõpus kasvõi läbi seina sõita.

Konveierilindilt maha

Taotluslikult või mitte, tahate või mitte, on auto väga mänguline kujund, mida saab mugavalt kasutada erinevate metafooridena – auto kui vabadus, maskuliinsus, struktuur, mehhanism või elukulg. Tänapäeval pannakse autod tehase-liinidel robotite abiga kokku mõne tunniga, iga päev väljub tehase-st mitusada autot. Lavastuses osalevad naised on aga justkui otsustanud konveierilin-

dilt maha astuda, mitte alluda tüüpnormidele, vaid elu oma soovide järgi edasi elada ja ise midagi ära teha. Nemad panevad auto laval kokku vähem kui tunniga. Mehed muidugi võivad ühe auto kallal nikerda aastaid, enne kui see valmis saab. Kui üldse saab.

Kuigi kogu auto kokku-panek on sujuvuse ja korra huvides lavastatud, on teatri mõistes lavastuslikke momente „Pühas öös” vähe. Üks on näiteks (veel) katuse-ta auto nautimine, juuksed föönituu-les lehvimas, käsi poosetades allakeritud aknal, kujuteldav muusika kõvasti mängimas ja lõbu. Ka autoosade liigutamised ja kruvide kruvimised on graatsilisemad ja väljapee-

Etenduse peategelased tõestavad, et vajalikud asjad tuleb ise kätte võtta ja ära teha. Foto: Kaur Ilves

„Püha öö”

Idee ja esitus:

Flo Kasearu, Oksana Tralla, Veronika Vallimäe, Marianne Männi, Riina Maidre

Tehnilised lahendused:

Tõnu Narro

Esietendus 17. septembril 2013

Kanuti Gildi SAAL-is

tumad kui tavalises garaažis, kuid üldiselt on auto kokku-panek tagasihoidlikult lavastatud. Ometi ei ole naiste tööd igav vaadata.

Õige kunstnik on nagu teadlane. Kui ta on leidnud endale teema, siis muudab ta mõneks ajaks oma elu, et asjadest õigesti aru saada, ja lõpetab alles siis, kui kõik on täiesti selge. Need viis naiskunstnikku on ära õppinud auto kok-

kupanemise, aga see on midagi uut ja vajalikku ka Eesti tantsumaastikul.

Kanuti Gildi SAAL-is oli neli „Püha öö” etendust ja igaühel neist erinev lõpp. Ühel õhtul nähtu põhjal võib öelda, et need naised usuvad, et lootus on inimlik ja juhused on võimalikud, kuid tegelikult peab asjad ikka ise kätte võtma ja ära tegema, sest töö kiidab tegijat ja õnn on pime. ●

Väljast kui konteiner, seest maja nagu maja ikka

Umbusk konteinerit meenutava maja vastu on suur, ehkki metalli on ehitises kasutatud vähe.

Kaire Talviste
kaire.talviste@epl.ee

Selle kuu alguses said Kiili valla lapsed uudishimuga jälgida, kuidas kraana tõstis paika uue lasteaiaühma viis moodulit, mis olid juba varustatud WC-pottide ja kraanikaussidega. Paigaldus kestis pool päeva. Pinnast valmistati ette umbes kaks nädalat, sest moodullasteaia teadeti toetub vaiadele.

„Meie ei peljanud, teadsime, et tervisekaitseõuded on täidetud ja kõik tingimused lastele loodud,” ütleb Kiili lasteaia juhataja Maibi Rikker.

Kiili vallavalitsus võttis viis moodulit kolmeks aastaks rendile, et leevendada lasteaia kohade nappust. Edaspidi lapsi enam nii palju juurde ei tule.

Vajadus suureneb

Cramo Estonia moodulite osakonna juhataja Eero Leisna sõnul soikus moodulite rent masuaastail täielikult. Tänavu lähevad need aga kaubaks nagu soojad saiad. Peale viie mooduli Kiili vallas on Tartus rendile antud 20, Tallinnas 11 ja Saue 14 moodulit.

Moodul on välismõõtmetelt 3 x 9 meetrine detail, mida kombineeritakse vastavalt kliendi tellimusele hooneks. Neist pannakse kokku nii kon-

Kiili lasteaiaühm moodulmajas. Tuba näeb välja nagu tavaline tuba.

Foto: Kaire Talviste

tori, tootmis- kui ka lasteaiaühmade ruume. Leisna tõdeb, et umbusk kipub olema suur: „Küsitud on ka, et kas paneme inimesed konteinerisse elama.”

Ehkki valmis ehitise meenutab konteinerit, on moodulil konteineriga siiski vähe pistmist: konstruktsioon on liimpuidust ja tänapäevaste vahenditega viimistletud, metallraam on ainult mooduli all, et hoonet oleks võimalik teisaldada.

Ehitise paigaldamise puhul käsitletakse moodulhoonet kui kinnisvara. „Täidan pabereid nagu täisheituse korral: projekt ja ehitusluba. Väidetakse, et paigaldus on ka ehitustegevus ja et hoone on siiski elektrijuhtmete ja kanalisatsiooniga pinnasega seotud,” osutab Leisna.

Välismaal on konteineritest ehitatud majad üpris tavalised,

kuid eestlane neid ostma ei torma. Kinnisvarabüroo Uus Maa maakler Kristel Janno võttis hiljuti müüki disaineri ja fotograafi Terje Talpsepa konteinerelamu. See on saanud Facebookis ohtralt meeldimisi ning olnud ka Uus Maa portaalis üks rohkem vaadatud objekte, ent ostuhuvilisi veel ei ole.

„Sihtgrupp on ka selle võrra kitsam, et hoone pole vundamendiga maa küljes kinni ja ostjal peab endal krunt olema. Lisaks peab arvestama sellega, et oleks võimalik hoone uude asukohta transportida,” kirjeldab Kristel Janno. „Maja meenutab küll konteinerit, ent metalli on kasutatud vaid välisraamis. Maja ise on puitseinte, korralikult soojustatud ja viimistletud.”

MEREKONTEINERIST

Eestlased on umbusklikud

Hiljuti hakkas konteineritest ehitatud moodulhooneid pakkuma ka Conmade OÜ. Müügijuht Ürgo Tikerpuu sõnul on võimalik ehitada maja välistingimuste eest kaitsitud tehases 95% valmis. Moodulid transporditakse krundile ja kolmenelja päeva pärast võib sisse koli-

da. Merekonteinerit kasutatakse põhiliselt hoone kandekonstruktsiooniks.

„Eestlased on pika mõtlemisega ja kui öelda konteiner, ehmatavad nad kohe ära. Peame vaeva nägema, et seda söödavaks teha. Tegelikult on see samaväärne

kui mis tahes teine moodulmaja. Samas on tulekindlus tänu konstruktsioonis olevate metallseintele tavapärasest suurem,” selgitab Tikerpuu. Suuremat potentsiaali näeb ta Skandinaavia maades, kust on majade vastu juba huvi tuntud. **Kaire Talviste**

UUED KODUD PIRITA-KOSEL

SISSEKOLIMISEKS VALMIS!

Valmis kahekorruselised, hea planeeringuga ja hubased korterelamud Tohu 6 ja Tohu 8 Pirita-Kosel, Maarjamäel. Asukoht rohelises piirkonnas, väheste liiklusega tänaval, valdavalt eramutega hoonestatud piirkonnas. Iga korteri juurde kuulub rõdu või terrass.

Tartu mnt 14 Tallinn Tel: +372 646 1004
Martin Sillandi +372 511 9962
martin@colonna.ee

Kodu Äripinnad Teenused

Colonna KINNISVARA

DTZ Kinnisvaraekspert
Email: dtz.kinnisvaraekspert@dtz.ee

Tallinn: Ardo Lepp +372 517 3617 Iris Olle +372 510 5340 Kea Kirsfeldt +372 517 3639 Kristiina Olev +372 515 5880 Irina Mutli +372 509 0107 Piret Tiitus +372 517 3631 Krista Toomemets +372 517 3624 Elle Voksepp +372 517 3612

MÜÜA MAJA SAAREMAAL

Väga heas korras kahekorruseline maja koos kõrvalhoonega Kärila alvikus. Üp 104 m², krundi suurus 7100 m², kamin, saun, garaaz, järv 6800m.

ID 85581 Kriisiina Olev
70 000 € +372 515 5880

MÜÜA MAJA HAABERSTIS

Kahekorruseline kombineeritu küttega puumaja Tulekivi tn, üp 180,7 m², krundi suurus 890 m², mööbli võimalus, saun, pööning, garaaz,

ID 88230 Ardo Lepp
200 000 € +372 517 3617

MÜÜA MAJA VIIMI VALLAS

Rahulik ja turvalises Rohuneeme külas Väike Ringtee tänaval müüa 437m² maja, sobib ideaalselt kahele perekonnale. Krunt 1592m², 10 tuba, kombineeritud küte, kamin, saun, meri 50m.

ID 86978 Piret Tiitus
345 000 € + 372 517 3631

MÜÜA MAJA NÖMMEL

Müüa Pääskülas väga vaikselt tupik-tänavas kahekorruseline kivimaja. Üp 88 m², krunt 860 m², krundil abihoone koos saunaga.

ID 89329 Iris Olle
115 000 € +372 510 5340

MÜÜA MAJA HARKU VALLAS

Paarismajad Muraste külas Pankranniku elurajoonis, üp 163,9 m², 5 tuba, avatud köök, saun, dušš, vann, kamina valmidus, vesipõrandaküte, meri 300m.

ID 89175 Ardo Lepp +372 517 3617
189 000 € Piret Tiitus +372 517 3631

OST-MÜÜK-ÜÜR HINDAMINE
Tallinn, Ahtri 6A, tel 626 4250

HALDAMINE
Tartu, Raekoja plats 20, tel 733 3351

TURU-UURINGUD

HOONETE MÕÖDISTAMINE
Pärnu, Kuninga 36, tel 442 0700

NÕUSTAMINE

METABO ON ESIMENE AKUTÖÖRIISTADE TOOTJA, KES PAKUB OMA TOODETELE 5,2 AH LIITIUMAKUSID NING LISAKS 3-AASTAST TÄISGARANTIID – SEDA SÖLTUMATA LAADIMISKORDADE ARVUST.

metabo®
work. don't play.

1 Ühe laadimisega saavutatakse 75% pikem tööaeg võrreldes 3,0 Ah akudega, mida konkurendid siiani usinalt kasutavad.

2 Täpselt sama suur ja sama raske kui 3,0 Ah aku – sama kasutusmugavus, aga pikem tööaeg.

3 Ühildub kõikide praeguste ja tulevaste Metabo 18V aku-tööriistade ja laadijatega.

4 Talub külma ja kuuma – 5,2 Ah aku töötab 100%-lise võimsusega nii -15° kui ka +50° C temperatuuri juures.

5 Vabadus – võimalus ühe laadimise järel töötada 75% kauem aega muudab teid pistikupesast sõltumatuks.

MAAILMA VÕIMSAM AKU!

Aku või akutööriista ostmisel ei tohiks kindlasti vaadata ainult esialgset ostu maksumust. Arvestada tuleks ka nt aku eluea, tööaja ning edasiste kuludega. Teeme ühe lihtsa võrdluse 3,0 Ah ja 5,2 Ah akude vahel. **3,0 Ah aku:** laadimiskordade ligikaudne arv on 1500. 225 kruvi x 1500 = 337 500 kruvi (8 x 80 mm) aku eluea jooksul. **5,2 Ah aku:** laadimiskordade ligikaudne arv on 1500. 394 kruvi x 1500 = 591 000 kruvi (8 x 80 mm) aku eluea jooksul. Seega 4-5 aasta pärast, kui 3,0 Ah aku eluiga hakkab lõppema, peaksite arvestama ~ 110 € väljaminekuga. Ärge unustage ka 5,2 Ah aku kasutusmugavust, mida eurodesse arvutada ei saa!

Pildil on kujutatud kruvide hulk, mille puitu keeramisel tarvitati 3,0 / 4,0 / 5,2 Ah akusid. Kasutati akutrelli BS 18 LTX Quick ja 8 x 80 mm kruvisid.

Vaata kampaaniapakkumisi www.metabo.ee

Suurim valik uusi kodusid www.pindi.ee/arendusprojektid

Uued korterid Peetri alevikus Küti teel

Peetri aleviku piiril paiknev Sireli elurajoon asub kiviske kaugusel Ülemiste keskusest. Energiasäästliku elamukompleksi hoovis jagub lippamist nii pisikestele kui suurtele jalgadele ning hoolimata mugavast ühistranspordist ligipääsust on liiklusrõõmu tase selles piirkonnas minimaalne.

Hinnad alates 65 000 €

Triin.Sild@pindi.ee + 372 56 237 146
Elmar.Liitmaa@pindi.ee + 372 501 8948

Miljööväärtuslikud korterid Kadriorus, Faehlmanni 24

Elamutes on kokku 12 korterit, millest kolm on 4-toalised, neli on 3-toalised ja viis on 2-toalised. Kortrite sisekujunduses lähtutakse stiililisest sobivusest puitelamute miljööväärtusliku piirkonnaga. Puidust aknad, tahveldatud siseuksed, põrandatel naturaalne parkett, värvitud ja osaliselt tapeeditud seinad.

Hinnad alates 124 300 €.

Marge.Sinimets@pindi.ee +372 511 9390

Parima hinnaga uued korterid Astangu 50a

Siin on kõik poed, koolid ja lasteaiad mugavas kauguses ja bussipeatus asub otse maja ees. Kenad 2- ja 3-toalised korterid on loodud kõigile neile, kes hindavad vaikust ja rahu ning linnaserva vaikemat eluolu. Mänguväljakul ja varjuliste puude all murul saavad lapsed hoovi peal mängida.

Hinnad alates 73 000 €

Ivar.Sinilaid@pindi.ee +372 506 7774
Tatjana Shevtshenko tatjana.s@pindi.ee + 372 515 2005

Uued Kakumäe kortermajad

Lühikese jalutuskäigu kaugusel Kakumäe Selverist asuv elurajoon on ideaalne kodupaik kõigile, kes igatsevad elada uues vaiksamas linnapiirkonnas, pääsedes mugavalt ligi kõigile olulisematele teenustele ja elamustele. Mõnusa suurusega majades on mugavad ja kaunid korterid. Iga korteri juurde kuulub panipaik esimesel korrusel, kus hoida jalgratast, suuski või muid lisaruumi vajavaid asju.

Hinnad alates 79 000 €.

Marge.Sinimets@pindi.ee +372 511 9390

Korterid Kadrioru pargi lähedal, Koidula 22a

Projektiga on hoonesse kavandatud viis korterit, millest üks paikneb katusekorruksena väljaehitataval põõningul. Kõik korterid on kaasaegseid vajadusi igati arvestavate plaanilahendustega, korterite juurde kuuluvad panipaigad soklikorruksel. Kortrid müüakse koos kvaliteetse siseviimistlusega. Olemasolev kõrghaljastus säilib krundil täielikult.

Hinnad alates 186 700 €.

Marge.Sinimets@pindi.ee +372 511 9390

Järveküla kortermaja Rae vallas

Järveküla kortermajad asuvad Peetri aleviku külje all, vaid mõneminutilise autosõidu kaugusel Tallinna piirist. Kaasaegne taristu ja lopsakas rohelus loovad ideaalse elukeskkonna inimestele, kes hindavad vaikust ja silmailu, kuid ei ole valmis tegema järeleandmisi mugavuses. 19 korteriga Kaare tee 3 kortermajas on 1-4 toalised elamispinnad.

Hinnad alates 53 000 €

Triin.Sild@pindi.ee + 372 56 237 146
Marge.Sinimets@pindi.ee +372 511 9390

PINDI KINNISVARA vahendus Hindamine Korrashoid Kindlustus Juriidiline abi
Tartu mnt 16, 10117 Tallinn Tel: 610 3900

RÄIKKÖNEN MAKSIS LOTUSELE KÄTTE

Lotuse F1 meeskonna tegevjuht Eric Boullier on arvamisel, et soomlane Kimi Räikkönen liitus Ferrariga selleks, et Itaalia meeskonnale kätte maksta. Lotuse boss tunnistas, et maksmata palk

mängis lahkumises oma rolli. „Jäime talle maksmisega hiljaks. Meie prioriteediks olid varustaja ja võtmeisikud, kes masinat arendavad, ning vahest mitte nii palju Kimi.” nentis Boullier. **Delfi**

100 MILJONIT BALE'I EEST ON VÄHE

Madridi Reali presidendi Florentino Perezi sõnul on Tottenham Hotspurist 100 miljoni euro eest ostetud Gareth Bale odavalt saadud. „Tema liitumine oli Santiago Bernabeu mude-

li järgi, mis näeb ette parimate mängijate omamist. See on tark tegu, nagu Luis Figo, Zinedine Zidane'i ja Cristiano Ronaldo ostmine. Kulutasime, et teenida,” lisas Perez. **Delfi**

Noored korvpallurid pettusid neid mõnitanud Andres Sõbras

Korvpalliliidu juhatus sai U-20 koondise liikmetelt kirja, et treener Sõber alandas neid.

Andrus Nilk
andrus.nilk@epl.ee

Asjatundjad nägid Eesti koon- dises mängulisi puudusi ja meeskonnasisesid ebakõlasid juba juulis Tallinnas peetud U-20 EM-võistluste finaaltur- niiri ajal. See päädis koondi- se väljalangemisega kõrgemast sarjast. Avalikkuse jaoks varja- tuks jäänud vastuolusid toob esile eile Eesti korvpalliliidu juhatusel adresseeritud kiri, milles seisab, et mängijaid „häiris peatreeneri mõnitav, alandav ja ebatsensuurne kee- lekasutus. Kõikide Rapla män- gijate eksimuste puhul treenin- gutel ja turniiril kutsuti meid „Rapla pededeks”.

Pöördumisele on väideta- valt alla kirjutanud viis Ees- ti U-20 koondise korvpallurit.

„Selline kiri on olemas, aga see ei puuduta ainult Rapla mängijaid,” kinnitas Tyco Rapla meeskonna esi- ndaja Jaak Karp. Tema sõnul ei saa seda kirja üks-üheselt võt-

rib karistamatuse tunne. Taha- me, et Andres Sõber lõpetaks sellise käitumise, ta peab aru saama, et töötab teiste inimes- tega koos ja see [käitumine] ei sobi ühiskonda.”

Korvpalliliidu president Jüri Ratas ütles, et ta on korv- pallitreenerite kirja juba Sõb- raga arutanud. „Meie regle- ment nõuab, et kirja vaatab läbi korvpalliliidu aukohus, seejärel arutame seda teemat juhatuses,” ütles ta.

U-20 koondise mängijate kirja kohta soovitas ta kom- mentaari küsida korvpalliliidu peasekretärit Keio Kuhilt.

„Jah, meile on tulnud kaks kirja, võtame need menetlemi- sele ühtemoodi – kõigepealt saadame aukohtule,” selgi- tas Kuhi.

Vaimne tümitamine

Korvpalliringkondades on levinud seisukoht, et Sõber oskab hoolealuseid innus- tada ja motiveerida. Ta on laveerinud karmi hinnangu ja heatahtliku õlale patsuta- mise vahel. Kodupubliku ees mängimine pani 19–20-aastas- te korvpallurite õlule kohustu- se, mida nad ei jaksanud oma napile kogemustepagasile kan- da. Kirja sisu järgi võib väita, et kahe kuu tagused üleela- mised ja vilets läbi- saamine peatre- neriga, mida män- gijad on omavahel arutanud ja endas

kandnud, võimendasid tekki- nud pingeid, mis nüüd pääse- sid valla. „Martin Jurtomit mõnitas ta [Sõber] kogu ettevalmistus- perioodi jooksul kuni turniiri lõpuni selle eest, et ta käis jaanipäeva ajal Sloveenia klubis try-out'il (katsetel – toim),” kir- jutasid U-20 koondise mängi- jad. „Näiteks mängitas ta teda mõnikord 50 sekundit ja siis hüüdis talle vahetuse puhul: „Tule puhka ka nüüd vahe-

peal.” Kuigi väsimusest ei saa- nud nii lühikese aja puhul jut- tu olla. Selline mängija pidev vaimne tümitamine ja temale antud vähene mänguaeg kah- justas selgelt meie mängude ja kogu koondise lõpptulemust.”

Ametikaaslastega U-20 koondise etteasteid vaaginud Kerde ütles, et nende arvates polnud turniiriks valmistumi- ne vajalikul tasemel. „Ei usu, et üheski inimeses tekitas tule- mus rahulolu. Kõige rohkem häiris peatreeneri suhtumi- ne mängijatesse. Neile pandi kohustus ütlemistega, et ole- me võitmatud, aga kui nad ei suutnud välja vedada, lasti neile vesi peale.”

Lõpetuseks tõdesid korv- pallurid: „Leiame, et selline käitumine ei ole kohane Ees- ti rahvuskoondise peatreeneri- le, kes peaks olema eeskujuks meile kui mängijatele ja teis- tele treeneritele.”

Sõim on lubamatu

Korvpalliliidu aukohtu esi- mees Aadu Kana ütles, et pole jõudnud veel tutvuda treene- rite ega U-20 koondise liikme- te kirjaga.

Korvpalliliidu juhatusel lii- ke Heino Endeni sõnul on juhatusel kohustus analüüsida nii Sõbra tööd U-20 koon- disel juhendamisel kui ka tema käitumist. „Sõimata oma hoo- lealuseid ja teisi treenereid, nii kaugele ei saa minna, see on lubamatu,” kaitses Enden kir- ja koostajate seisukohti.

Varem on korvpalliliit mää- ranud Sõbrale trahvi nii koh- tunike süüdistamiste kui ka treenerite Üllar Kerde ja Jaanus Levkoi solvamise pärast meedias.

„Meil on paarsada treene- rit, me ei ütle omavahel niisuguseid sõnu, nagu ta mõni aasta tagasi ütles ajakirjandu- ses minu kohta: „P...lakuja.” Alale ei aita see kaasa, kui üks treener teisi alahindab, sõimab ja ropendab,” nentis Kerde. ●

Korvpalliliidu president Jüri Ratas ütles, et on korvpallitreene- rite kirja juba Sõbraga arutanud.

Korvpalliliidu aukohus

Liikmed:

esimees Aadu Kana (1986–1994 korvpalliliidu juht), Kers- ti Sirel (Tallinna ülikooli õppe- jõud, treener), Valdu Suurkask (rahvusvahelise kategooria kohtunik, FIBA komisar), Mar- gus Metstak (1981–2003 Eesti koondise liige, Tallinna Kale- vi abitreener), Priit Tomson (kahekordne maailmameister)

Kerde: Sõbra käitumine on vastuolus viie korvpalliliidu eetikakoodeksi punktiga.

ta Rapla ja Sõbra vastasseisu- na, vaid probleem on laiem.

Varem oli Sõbra käitumist käsitleva kirja korvpalliliidu- le saatnud rühm korvpallitreene- reid, pöördumise koostas Üllar Kerde. „Sõbra käitumi- ne on vastuolus viie korvpal- liliidu eetikakoodeksi punkti- ga,” ütles Kerde. „Kunagi ei saa kasutada teiste treenerite kohta ebatsensuurseid väljen- deid, austama peab kõiki teisi treenereid. Kõige rohkem häi-

kandnud, võimendasid tekki- nud pingeid, mis nüüd pääse- sid valla.

„Martin Jurtomit mõnitas ta [Sõber] kogu ettevalmistus- perioodi jooksul kuni turniiri lõpuni selle eest, et ta käis jaanipäeva ajal Sloveenia klubis try-out'il (katsetel – toim),” kir- jutasid U-20 koondise mängi- jad. „Näiteks mängitas ta teda mõnikord 50 sekundit ja siis hüüdis talle vahetuse puhul: „Tule puhka ka nüüd vahe-

Sõbrale pakkus konkurentsi Ruut

Ühe põhjusena, miks Andres Sõber U-20 koondisse kuulu- nud Rapla korvpallureid „Rapla pededeks” nimetas, on pakutud Tyco Rapla meeskonna peatre- ner Indrek Ruudu kandideeri- mist koondise juhendaja koha- le. Neljateistkümnest korvpalli- liidu juhatusel liikmest polnud Sõbra peatreeneriks valimise

poolt ainult kaks – Heino Enden ja Janne Rits. Mitu juhatusel liiget on Sõbra eelistamist põhjenda- nud tõigaga, et ta oli kaks suve varem viinud koondise finaaltur- niirile ja seega selle ametikoha välja teeninud.

„Veidi on see (mängijate kiri – toim) üllatav,” ütles Rits. „Sõber on olnud ka minu juures naiskon-

na abitreener. Ta on olnud emot- sionaalne ja positiivne. Koondi- se treenimine on raske, aga sin- na ei saa võtta kaasa isiklik- ku suhtumist. Mängijaid tuleb õpetada ja juhendada. Mängija ülesanne on pingutada, aga kui ta seda ei tee, siis peab treener seda talle ka ütlema, aga selles on eetilised normid.”

IVKOVIĆ ASTUS TAGASI

Dušan Ivković otsustas pärast äsja lõppenud Euroopa meist-rivõistlusi ameti maha panna. Ivković vedas Serbia Sloveenias toimunud finaaltourniiril seits-mendale kohale, mis tagas vii-

masena ka pileti järgmisel aastal toimuvale MM-ile. Serbia koon-dise peatreenerina on Ivković tegutsenud alates 2008. aastast ja 2009. aastal võideti Poolas EM-hõbe. **Delfi**

PREEMIA HÕBEDA EEST

72 000 Korvpalli EM-il hõbemedalil võitnud Leedu korvpallimeeskond saab Leedu valitsuselt 250 000 liti ehk 72 000 euro suuruse preemia. **Delfi**

ÕUEKALLAS SAI KAKSIKUTE ISAKS

Eesti võrkpallikoondise ja Tallinna Selveri 32-aastane nurgaründaja Kristjan Õuekallas sai kaksikutest poiste isaks. Selveri klubi soovis Facebooki lehel värskelisele palju õnne: „Klubi esindus-

meeskond on saanud täna tublisti täiendust! Palju õnne, Kristjan, papa roll on üks maailma tähtsamaid! Loodame, et poistest tulevad tublid nurgamehed...” **Delfi**

Andres Sõber juhendas suvel Tallinnas peetud U-20 vanuseklassi korvpalli EM-i finaaltourniiril Eesti koondist.

Fotod: Hendrik Osula

KOLM KÜSIMUST

Sõber: meelega ei ole ma kedagi tümitanud

Ivar Jurtšenko

sport@epl.ee

●● Andres, meile teadaolevalt on osale korvpalliliidu juhatuse liikmetele saadetud ametlik pöördumine, kus on sinu sobivus Eesti koondise tasemel treeneriks seatud kahtluse alla. Sa ei valmista mängijaid professionaalselt ette ja oled U-20 koondise noormehi vulgaarseid väljendeid kasutades korduvalt sõimanud. Näiteks oled neid suvise ettevalmistuse ja turniiri käigus nimetanud „Rapla pededeks”. Kas see vastab tõele? Ah, et selline kiri on tehtud? Esimest korda kuulen. Ei tea, et oleks sellist väljendit kasutanud. Tõesti ei mäleta. Ja kui tepsas millalgi üle huulte, siis see polnud taotluslik. Ikka vahest keed üle. Pikk hooaeg, pinged peal. Ma enda teada poisitele meelega haiget ei tee.

„Rapla pedede” teema võttis hooaja avamise pressikonverentsil üles ka Indrek Ruut, kes tuli minuuga rääkima, et mis mul tema vastu on. Pikalt seletasime ja avaldasime oma seisukohti. Ei ole mul ta vastu otseselt midagi. ●● Aga vaevalt kiri tühja koha pealt tekkis. Nüüd nõutakse sinult, et paluksid vabandust. Võib-olla tõesti midagi oli, aga meelega ei ole ma kedagi tümitanud. Kui poisid nii arvavad, siis olen valmis vabandama. Mul ei ole midagi varjata. Kui ma nendest poistest ja Rapla meeskonnast lugu ei peaks, siis ma poleks neid hiljutisele Tarva Cup’ile kutsunud. ●● Eelmisel nädalal käisid sa korvpalliliidu presidendi Jüri Ratase juures. Teemaks oli treenerite liidu kiri, mis samamoodi annab sinu käitumisele halvustava hinnangu.

Jah, korvpalliliidu president kut-sus mind jutule ja see tuli ootamatult. Ma arvan, et selle taga on Üllar Kerde ja Heino Enden. Võib olla mõni Rapla treener on samuti pundis. Kahtlustan, et nende solvumine võis alguse saada minu ühest väljaütlemisest Rakvere Tarva hooaja esimesel treeningul. Võtsin Silver Leppiku tätoveeringud ette ja tegin nalja, et võiksin ka endale tätoveeringud teha. Ühele käsi-varrele paneksin Endeni ja teisele Toomas Annuki (Rapla abitreener) pildi ning midagi võiks neil suus olla. See jutt läks mingit pidi meeskonna juurest kaugemale ja tekitas reageeringuid. Ütlemsed on mul tõesti vähetaravad vahel, olen nõus. Sellest me presidendiga vestlesime ja püüdsime olukorrale lahendust otsida.

Õhukuningas Puri jättis Kaljule tiitlilootuse

Foto: Martin Dremljuga

Eino Puri kaks peavärvat murdsid Levadia ja vihasta-sid tema peatreenerit Marko Kristalit.

Andres Vaher
andres.vaher@epl.ee

Ehkki Puri (174 cm) oli üks väljaku lühemaid mängijaid, koksas ta peaga Ken Kallaste tsenderdustest kaks väravat ja viis Kalju üliolulises duellis 2 : 1 võidule.

„Eints oli tubli, pani pea kaks korda vahele. Kõik räägivad nüüd järsku, et ta on lühike. Mina küll nii ei ütleks. Sander (Eino Puri kaksikvend – toim) on lühike,” sõnas Kalju juhendaja Igor Prins.

„Üllatas, et lõin kaks väravat, aga mitte et lõin nad peaga. Peamäng on mulle alati meeldinud,” lausus päevakangelane ise.

Ka viigiväravani viinud ja Kruglovi realiseeritud penalti põhjustas tema.

Puri oli sügisõhtu peategelane igas mõttes: ka Levadia viigiväravani viinud ja Dmitri

Kruglovi realiseeritud penalti põhjustas tema.

„Tegime ise oma elu huvitavamaks. Kaks standardolukorda, kummaski meest lihtsalt ei võeta – nii lihtsalt ei saa!” kurjustas Levadia treener Marko Kristal ja nõustus: esialgsete märkide järgi pidanuks mõlemal puhul Purit katma Artur Pikk.

Kalju on meistriliiga 12 viimases omavahelises duellis ehk alates sügisest 2010 Levadia-le kaotanud ainult korra – tänavu juunis. Ent eilne võit vinnas tiitlikaitsja liider Levadiast seitse voo-ru enne lõppu tabelis kõigest kahe punkti kaugusele.

Äärmiselt võimalusterohkes mängus jäeti mõlemal poolel kasutamata rohkesti ülihäid väravaolukordi. Eriti käib see Levadia ründaja Rimo Hundi kohta, kes kümme minutit enne lõppu kolistas latti. Peale selle teenis Levadia kaitsja Aleksei Jahhimovitš 55. minutil punase kaardi.

„Meie rivid on viimase ajal üsna räsitud ja seda paremini need kolm punkti maitsevad. Aga eksimisruumi ikkagi enam ei ole,” võttis Eino Puri kokku.

Juba järgmise nädala teisipäeval on Levadia ja Kalju Kadrionus taas vastamisi. ●

JALGPALLILIIGA

Nõmme Kalju – Tallinna Levadia 2 : 1
Sillamäe Kalev – Paide Linnameeskond 3 : 1
PUNKTID

Levadia 70 (29 MÄNGU), Kalju 68 (29), Sillamäe 60 (29), Flora 55 (29), Paide 38 (30), Infonet 34 (29), Trans 27 (29), Tammeka 25 (28), Tallinna Kalev 25 (29), Kuresaare 11 (29)

Ojamaa valiti Poolas sümboolsesse koosseisu

Eesti koondise ja Varssavi Legia äärepoolkaitsja Henrik Ojamaa valiti Poola meistriliiga 8. mänguvoo-ru sümboolsesse koosseisu. Legia alistas pühapäeval 2 : 1 Sergei Mošnikovi klubi Górnik Zabrze, Ojamaa tegi kaasa terve mängu ja teenis oma läbiminekuga Legia 1 : 1 viigiväravale penalti.

Ekstraklasa liiga kodulehel on Ojamaa kohta öeldud: „Legia mootor, kes võinuks veidi külmema närvi säilitamise korral olla pühapäevase mängu kangelane. Paaril korral murdis kenasti läbi kaitsjate. Ei karda duelle – nagu tavaliselt.”

Legia järgmine mäng on juba täna kell 22.30 tabelis neljandat kohta hoidva meeskonna Białystoki Jagielloniaga. Legia on 18 punktiga tabeli liider, 15 silmaga Górnik langes kolmandaks. ● Gunnar Leheste

New Standards

12.09-26.10

EUROPE JAZZ

6. oktoober 16.00

Kumu auditorium

Datevik (USA-Armeenia)
feat. Holger Marjamaa,
Ara Yaraljan,
Ahto Abner

Piletid hinnaga 15.- ja 12.- Piletilevi müügipunktidest ja internetis
www.piletilevi.ee. Jazzkaare info 666 0030 ja piletid@jazzkaar.ee.

KAFO ERGO ●●● EestiPäevaleht www.jazzkaar.ee

kuulutus.lehed.ee | Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil **kuulutus.lehed.ee**, e-postiga **anni.koppel@lehed.ee** ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

THE MET: LIVE IN HD

Ülekanded toimuvad kinodes:
Coca-Cola Plaza (Tallinn),
Astri (Narva),
Ekraan (Tartu)

The Met
ropolitan
Opera **HD
LIVE**

5. OKTOOBER JEVGENI ONEGIN *Tšaikovski*
26. OKTOOBER NINA *Šostakovitš*
9. NOVEMBER TOSCA *Puccini*
14. DETSEMBER FALSTAFF *Verdi*
8. VEEBRUAR NÄKINEID *Dvořák*

1. MÄRTS VÜRST IGOR *Borodin*
15. MÄRTS WERTHER *Massenet*
5. APRILL LA BOHÈME *Puccini*
26. APRILL COSI FAN TUTTE *Mozart*
10. MAI TUHKATRIINU *Rossini*

Piletid ja lisainfo: www.forumcinemas.ee/ooper

PILETID JUBA MÜÜGIL!

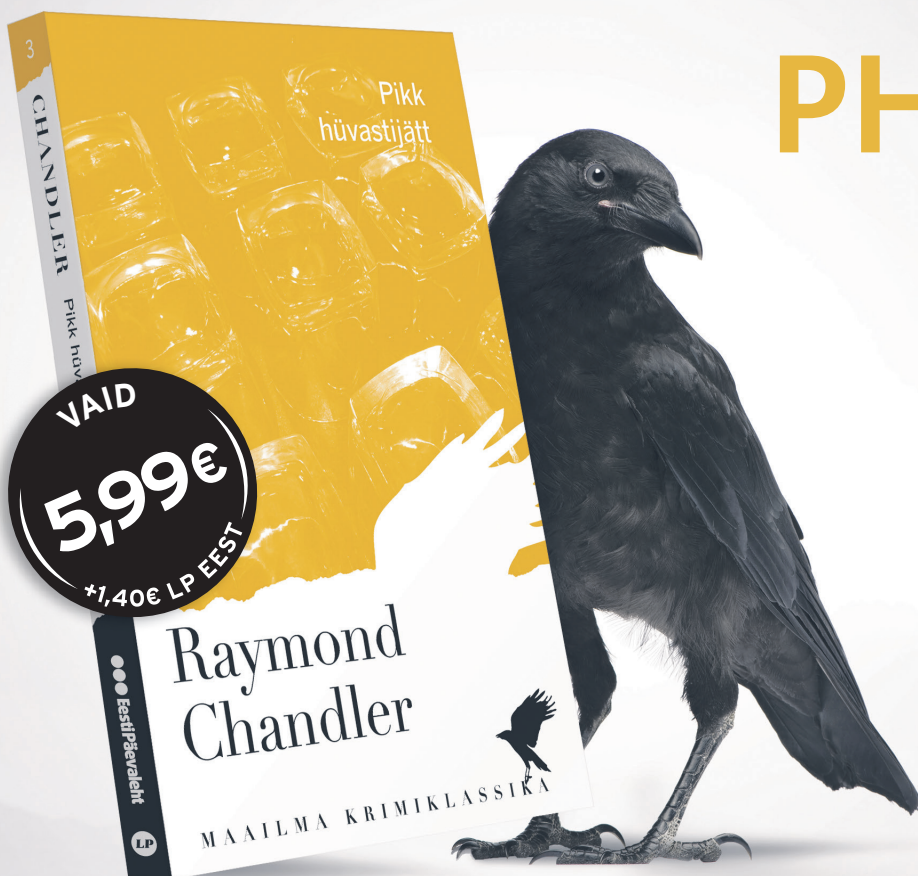
The MET: Live in HD sarja suurtetaja
The Neubauer Family Foundation

Rahvusvaheline suursponsor
Bloomberg

HD ülekannet toetab
Toll Brothers
JUST NAGU FILMS

Sellel laupäeval, **28. septembril** selgitab süüdlast välja

PHILIP MARLOWE!

Raymond Chandler "Pikk hüvastijätt"

Terry Lennox on sattunud ebameeldivasse olukorda. Tema miljonärist naine on surnud ja tal on vaja kaduda. Abi saamiseks pöördub ta eradetektiiv Philip Marlowe poole. Marlowe, kes usub, et Lennox ei tapnud oma naist, on nõus teda aitama, kuid peagi hakkab kogu lugu tal üle pea kasvama. Üks mõrv järgneb teisele ja tõde kipub ikka veel ta haardest välja libisema.

Raymond Chandler (1888–1959) kirjutas oma lühijutud ja romaanid mõnes mõttes vastuseks Briti klassikalisele kriminaalromaanile. Ta otsustas viia tegevuse härrastemajadest välja ning panna kuritegusid uurima üksildase ja nukra detektiivi. Tema Philip Marlowe tegutseb maailmas, mis on täis kasuaineid ja alatuid inimesi, kuid ta ise on säilitanud autunde ja rikkumatuse ning on kindlasti üks krimikirjanduse huvitavamaid kangelasi. Chandleri teoseid iseloomustab täpne ja viimistletud stiil ning kuigi tal on olnud palju matkijaid ja järgijaid, pole ükski neist suutnud meistrit ületada.

Raamat on koos laupäevalehega LP müügil **vaid nädal aega!**

MÜÜGIKOHAD JA TELLIMINE: raamat.epl.ee, raamatud@epl.ee, tel 680 4444

MAAILMA
KRIMIKLASSIKA

**September on
LASTERAAMATUTE kuu**

HEA LUGU -20%

kõik lastekad

Raamatud on saadaval www.healugu.ee

Kirjanike Maja

Kirjanike Maja musta laega saalis, Harju 1, Tallinn

25. septembril kell 18.00

JALUTUSKÄIK VÄLJAST VÄLJA

Katrin Väli ja P.I. Filimonovi luuletusi (Väli tõlkes) esitavad Jaakko-Priidik Hallas ja Katrin Väli.

Ruumi paneb ühtaegu ürgsel ja modernsel moel helisema ansambel **Armastus** koosseisus **Taavi Tulev** ja **Jaan Tätt** noorem.

Info telefonidel 6 276 410 ja 6 276 412
Pilet 2 eurot, (üli)lapsele ja pensionäridele 1 euro

TALLINNA LINNATEATER

MAAILMALE NÄHTAMATUD PISARAD

14., 29. oktoobril 19.00

Robert Lepage'i külalisetendus KUU TAGUMINE KÜLG

1., 2. oktoobril 19.00
Nokia Kontserdimajas

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

RICHARD CURTISELT, FILMIDE LOVE ACTUALLY, NOTTING HILL JA FOUR WEDDINGS AND A FUNERAL STSENARISTILT

MIS SIIS, KUI SAAKSID ALATI KA TEISE VÕIMALUSE?

Domhnall Gleeson Rachel McAdams Bill Nighy

ainult aja küsimus

UUS VAIMUKAS FILM ARMASTUSEST. VÜRSTITATUNA AJAS RÄNDAMISEGA.

kinodes 27. septembrist

RAKVERE TEATER

Hannu Mäkelä

HOBUNE, KES KAOTAS PRILLID ÄRA

Lavastaja Elina Pähklimägi

Mängivad Tarvo Sömer, Ülle Lichtfeldt, Eduard Salmistu, Silja Miks, Liisa Aibel, Helgi Annast, Indrek Apinis, Peeter Rästas

Detsembri etendused toimuvad koos jõulumaaga ning pileti hinnas on kingitus.

Pilet 10€, alates 17. novembrist 12€

rakvereteater.ee piletimaailm.com 32 95 444

Laen

Laen kinnisvara tagatisel. ASA&O LaenuGrupp. Tartu mnt 29 Tln. 648 6083 www.aolaenu.ee Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

Teenused

KAARDID ENNUSTAVAD Tel 900 1727 24h, h 1,09 €/min www.ennustus.ee

Müük

Müüa lõhutud küttepuud. Tel 509 2933.
Müüa küttepuud: kask, lepp, kuusk, sanglepp. Kogused täpsed ja kaup aus, koos transpordiga. Mob 525 9433 ja tel 672 5338 Votikmetsa OÜ.
Väike mesindustalu Väike-Maarja lähistel annab teada võimalusest osta värsket mett! Mesi on korjatud Pandivere metsadest ja niitudelt ning pakendatud 1 l pakenditesse (1,5 kg). Pakendatud 1 l mee hind on 9 eurot. Tallinna piires toimetame tasuta kätte! Tellimusi võtame vastu elektronposti aadressile mesi@24h.ee või tel 5667 7227.

Kinnisvara müük

Müüa armas 2-toaline korter Saku vallas Tõdval, Tallinnast autoga vaid 15 min kaugusel. Korteri on remonditud, soojustatud ja kaminakütttega (kommunaalkulud on väga soodsad, 40-80 eurot). Korteri on olemas mööbel, pesumasin, elektripliit, külmkapp, õhupuhasti. Hind ainult 27 000 eurot! Rohkem informatsiooni: Johanna 5340 4288

Tervis

<http://web.zone.ee/massaazh/> ja rebase massaažituba facebookis

Teated

Nissivald müüb avalikul suulisel enampakkumisel Männimaa kinnistu Munalaskme külas (katastritunnus 51802:001:0232; elamumaa, 2325 m²) alg hinnaga 7000 eurot. Müügi korraldajaks on Nissi Vallavalitsus. Enampakkumine toimub 18.10.2013 algusega kell 15.00 Nissi vallamajas (Nissi tee 53c, Riisipere). Tagatistrahva suurus on 700 eurot ning osavõtutasu 65 eurot. Tagatistrahja ja osavõtutasu tuleb tasuda Nissi Vallavalitsuse arvelduskontole 10002018909000 SEB Pangas või vallavalitsuse kassasse hiljemalt üks tund enne enampakkumise algust. Ostuhind tuleb tasuda täies ulatuses 30 päeva jooksul arvates enampakkumise tulemuste kinnitamisest, vastasel korral enampakkumise tulemused tühistatakse ja tagatistrahja ei tagastata. Täiendav info: vallavanem Peedo Kessel, tel 608 7109, 555 111 08.

EESTI METSAMAAKLER ostate

METSAKINNISTUID JA RAIEÕIGUST

www.metsamaakler.ee

andres@metsamaakler.ee

7446655, 5285038

AEG KAUBELDA!

Holmes & Meyers kutsub metsaomanikke läbi rääkima metsas planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raietõigust. Pakkuda võib lageraidest harvenduseni.

ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepu eest head hinda.

Lõhutud küttepuude müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS Metsasõbralik ettevõtmine

tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam!

Telli kuulutus Eesti Päevalehte, Eesti Ekspressi ja Maalehte ühest kohast!

Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu internetipangas.

kuulutus.lehed.ee

Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga anni.koppel@lehed.ee ja kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

TALLINNA KREMATOORIUM

Lahkunu transport krematooriumisse ööpäevaringsealt kogu Eesti piires. Tuhastamismatus soodsaima hinnaga. Kõik matuseteenused. KAKS KABELIT. Suurim urnivalik Eestis. Tel 623 8808 24h

www.krematoorium.ee

Avaldame sügavat kaastunnet Merilin-Siret Sakhule kalli

ISA

surma puhul

Kolleevid Rahandusministeeriumist

Avaldame kaastunnet Kairi Priimetsale isa

TÖNU PRIIMETSA

surma puhul

Töökaaslased Rahvasarhiivist

Südamlik kaastunne lauluõele Maie Tomingasele

ABIKAASA

kaotuse puhul

TÜ ANi Tallinna vilistlaskoor

Siiras kaastunne Sirje Lõnsule kalli õe

MARJU TÕNOVI

kaotuse puhul

Töökaaslased KRM Advisorist

Avaldame kaastunnet Maria Rästale kalli

EMA

surma puhul

Pea vastu!

Töökaaslased

Sügav kaastunne Sirje Pajuvälile kalli abikaasa

VELLO LAURI

surma puhul

Töökaaslased Elektrilevist

Mälestame endist kauaaegset kolleegi

ERIKA KASKLAT

Avaldame kaastunnet lähedastele

Põhja Prefektuur

Tumedate vete kohal kolletavad kased.
Mure seisab ilma kohal, hingata ei lase.
Udu liigub üle vee, udu keerleb jalus.
Hingad ikka, kuigi see raske on ja valus.

/V.Luik/

Kallid Berit ja Petteri Rafael, tunneme teile südamest kaasa kalli ema ja abikaasa

PIRET RAILO

kaotuse puhul

RaM Kooli 5a klass, klassijuhatajad ja lapsevanemad

Südamlik kaastunne Sirje Liivile

EMA

lahkumise puhul

Kolleevid Tatari 6st

Avaldame sügavat kaastunnet Kristel Romeole ema ja Ülo Tõnovile abikaasa

MARJU TÕNOVI

kaotuse puhul

Praegused ja endised kolleevid Eleringist

Teatame kurbusega, et on lahkunud meie kallis abikaasa, isa, vanaisa ja vanavanaisa

JÜRI TRAKS

21.07.1929-22.09.2013

Ärasaatmine 28.09 kl 15:30 Pärnamäe krematooriumis

Leinavad omaksed

Südamlik kaastunne Kalev Truumanile isa

OLEV TRUUMANI

surma puhul

Töökaaslased Üldkaubanduse OÜst

Ärasaatmine 27.09.2013 kl 13 Pärnu Viimse Tee kabelis

Muldasängitamine Karuse kalmistul

Avaldame südamlikku kaastunnet Merle Raudsepale

OSKAR PIRNI

kaotuse puhul

Töökaaslased Mustamäe Linnaosa Valitsusest

Avaldame sügavat kaastunnet Kalle Kasklale kalli abikaasa

ERIKA

kaotuse puhul

Töökaaslased Pirita Spordikeskusest

KALEV ANTSMAN

Lugupeetud firmajuhti mälestavad ja avaldavad südamlikku kaastunnet omastele

Töökaaslased HAMMA OÜst

Südamlik kaastunne Beritile ja Petteri kalli ema ja abikaasa

PIRET RAILO

surma puhul

Endised kolleevid EMS Crew Managemendist

TELEVISIOON

ETV

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla (Inglise 2004)
09.55 Terevisioon*
11.55 Maahaigla (Inglise 2009)
12.40 Ilus maa: Seto tulevased näitlejad*
12.50 Suur tulekahju Toompeal (ETV 1994)
13.00 Riigikogu infotund. Otseülekanne
14.05 Kirjandusministeerium*
14.30 Ajalik ja ajatu: Tagasi HELLASES, 3 (subtiitritega)*
15.05 Maailma ajalugu, 3/8 (Inglise 2012)*
16.00 Holby City haigla (Inglise 2004)*
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Reisisari Reisile minuga: Potsdam pärast sõda (Eesti 2012)
17.35 Minuscul (Prantsuse 2007)
17.40 Maahaigla (Inglise 2009)*
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade

KANAL 2

06.00 Punased roosid*, 600
06.45 Joonissari Daltonid: Ebaõnne kett. Joe ja analinnu-mees. Daltonid kõrgustes
07.10 Joonissari Tom ja Jerry
07.30 Joonissari Kasskoer: Mitte nii vägev Koer
07.55 Reporter*
08.55 Tuhat ja üks ööd*, 82
09.55 Rosario*, 82
11.00 Kodu ja võõrsil, 5591
11.30 Kaks kanget Indias*
12.30 Mis sul viga on?***13.00** Kanal 20*
14.00 Saladused
14.55 Punased roosid, 601
16.00 Küladetektiivid, 128

TV3

06.15 Multifilm Bakugan
06.40 Multifilm Madagaskari pingviinid, 9
07.05 Multifilm Käsna-Kalle Kantpüks
07.30 Multifilm Max Steel
08.00 Armastus võidab, 131*
09.00 Kirgede torm, 1726*
10.05 Vaprad ja ilusad, 6567*
10.35 Top Shop
10.50 Elu keset linna, 25*
11.25 Seaduse nimel 2, 12:
12.25 Suletud uste taga 4, 4*
13.25 CSI New York 9, 5*
14.20 Vaprad ja ilusad, 6568
14.50 Seitsmes taevas 1, 11
15.50 Armastus võidab, 132
16.50 Kirgede torm, 1727
17.55 Kättemaksukontor 3, 1
19.00 Seitsmesed uudised
20.00 Appi tuleb selgetnägija, 4: Kuidas hukkus Fredi?
21.00 Võimalik vaid Venemaal
21.30 Kondid 8, 4

17.00 Rosario, 83
18.00 Tuhat ja üks ööd, 83
19.00 Reporter
20.00 Suur lotokolmapäev – Rooside sõda

21.00 Heeringas Veenuse õlal
21.30 Pilvede all
22.30 Jahtunud jälg
23.30 Harry seadus
00.25 Sjomini juurdlus: Reeturid, 2
01.20 Vampiiripäevikud
02.05 Krimi*
02.30 Rootli võim*
02.55 Vangla
03.20 Reporter*
04.10 Kriminaalne Venemaa
05.00 Küladetektiivid*, 128

22.30 Kättemaks 2, 4
23.30 Top Gear USA 2, 7: Tanneri võitmine
00.35 Viimane hoiatus 3, 4
01.35 Vaga vesi 1, 12
02.25 Anarhia pojad 3, 10
03.15 Appi tuleb selgetnägija, 4: Kuidas hukkus Fredi? *
04.05 Võimalik vaid Venemaal *
04.35 Seitsmesed uudised
05.25 Seitsmes taevas 1, 11*

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV2
07.10 Animasari Simsala Grimm: Jänes ja siil *
07.35 Animasari Ruff tegutseb* **07.45** Animasari Mesilane Maia* **07.55** Animasari Baleriin Angelina* **08.10** Animasari Piknikutort: Kasiproua* **08.15** Lastetuba **08.30** Püramiidi tipus: Eesti polaaruurijad **09.00** Ringvaade* **10.05** Waterloo Roadi kool **11.00** Väike maja preerias **11.50** Gilmore'i tüdrukud* **12.30** Kinoklassika Linnud* **14.27** ERR-i uudised **14.30** Valimised 2013. Vali mind, Lääne-Virumaal! **17.00** Uue aja asjad: Poed ja turud **17.10** Väike maja preerias* **18.00** Mõmmi aabits: Vanad uued asjad **18.25** Animasari Piknikutort: Kommihäär **18.30** Lastetuba **18.50** Animasari Vahva Roos: Punase panda legend **19.00** Animasari Lammast Shaun **19.05** Animasari Tinga Tinga lood: Miks kotkas taevast valitseb **19.20** Aktuaalne kaamera **19.30** Aktuaalne kaamera **20.00** Meie inimesed: Ella **20.25** Minuscul **20.30** Metsapeatus, 2/10 **21.00** BFM esitleb. lyhikas Üksikjuhtum **21.20** BFM esitleb. lyhikas Oled see sina? **21.30** Unista, 1/3: TU Viljandi Kultuuriakadeemia teatrikunstieriala 9. lend **22.00** Maailma kino

Simon ja tammed **00.00** Alias Ruby Blade* **01.22** ERR-i uudised
Kanal 11
05.45 Rosario, 13 **06.40** Totaalne ärkamine! **09.00** Doktor Oz* **09.50** Emmerdale*, 17 **10.20** Küladetektiivid, 13 **11.15** Heartland* **12.10** Top Shop, 241 **12.25** Ameerika tippmodell 14*, 12 **13.25** Gok Wan annab moenõu* **14.20** Naistekliinik, 29 **15.10** O.C. **16.00** Heartland **17.00** Ellen **18.00** Doktor Oz **19.00** Kodu ja võõrsil, 5592 **19.30** Emmerdale, 18 **20.00** Kaks kanget Indias **21.00** Mängufilm Sügis New Yorgis **23.10** Unustamatu **00.05** Reporter **01.05** Ellen* **02.00** L-sõna **02.55** Naistekliinik*, 29 **03.40** Uus-Meremaa tippmodell 2 **04.30** Sex sexy **04.55** Reporter*

TV6
06.00 Hommikuraadio **08.30** Seitsmesed uudised **09.30** Kodu keset linna 5, 39 **10.00** Kutsuge Cobra 11 4, 56 **11.00** Õnneseened **13.10** Top Shop **13.30** Kodu keset linna 5, 40 **14.00** Kutsuge Cobra 11 4, 56 **15.00** Kälimehed 2, 5 **16.00** Kuidas ma kohtasin teie ema 3, 20 **16.30** Kutsuge Cobra 11 4, 57 **17.30** Sõja-

printsess Xena 3, 60 **18.30** Simpsonid 16, 16 **19.00** Perepea 1, 9 **19.30** Kuidas ma kohtasin teie ema 4, 1 **20.00** Uus tüdruk 1, 1 **20.30** Simpsonid 16, 17 **21.00** Kõige naljakamad koduvideod **21.30** KINOÕHTU: Vaieldamatult parim **23.30** Paljalt naljakas **1.00.00** Euroopa Pokkeriturnee **01.00** Salajane ladu 13 1, 4 **02.00** Salatoimikud 8, 173 **03.00** Kälimehed 2, 5 **03.50** Hommikuraadio **04.30** Kodu keset linna 5, 40 **05.00** Seitsmesed uudised **05.50** Uudistemagasin

Kanal 12
06.30 Krimi* **07.00** Reporter **08.00** Usu või ära usu!*, 16 **08.30** Spioonitardid* **09.20** Conan*, 133 **10.10** Rannavalve **11.00** Jututuba **13.50** Benny Hill* **14.25** Maailma kõige rumalamad...*, 20 **15.15** Spioonitardid **16.05** Portreteerija **17.00** Maailma kõige rumalamad..., 21 **17.55** Benny Hill **18.30** Klikitähed **21.30** Tuvikesed* **20.00** Kuldivilak **20.30** Usu või ära usu!, 17 **21.00** Kaks ja pool meest* **21.30** Mängufilm Rahvusvaheline **23.30** Conan, 134 **00.20** Kaks ja pool meest **00.45** Tuvikesed **01.35** Night Chat **05.00** Postimees.ee

HOROSKOOP

JÄÄR Praktiliste mõjudega asjalik päev. Üsna sobiv aeg teha suuremaid oste ja laiemaski mõttes raha kulutada. Saad aru, mida sa vajad ja mida mitte.

SÕNN Võtad kas iseennast või oma tööd liiga tõsiselt. Selle tundub, et pead olema tasemel iga hinna eest. Selline suhtumine tapab tihti loovuse.

KAHSIKUD Kipud oma võimeid ja võimalusi üle hindama. Võtad ehk liiga palju ette ja hiljem oled ajahädas. Romantilises liinis valitsevad suurepärsed võimalused!

VÄHK Püüa lõpetada kõik poolikud ettevõtmised. Tee vahetokuvõtteid juba tehtust. Söö korralikult – täna on enese näljutamine eriti vastunäidustatud.

LÕVI Oluline on meeskond kui selline – grupp, kollektiiv, seltskond, sõpruskond. Sinu ja teiste vahel tekib soodne sünergia.

NEITSI Kas olla või omada? Selles on küsimus! Aeg-ajalt valdavad sind need mõtted ja täna võib olla selline päev. Mida sa tegelikult vajad ja mis on sulle tähtis?

KAALUD Võib esineda kahte äärmust: kas oled liiga sallimatu või hoopis samastud kellegagi ülemäära. Sel juhul kaotad oma näo ja muutud kameeleoniks.

SKORPION Suhtud kellessegi eelarvamusega või usud tema kohta kuulujutte. Üldse võivad ilmneda segavad mõjud minevikust. Mälestused on eriti selged.

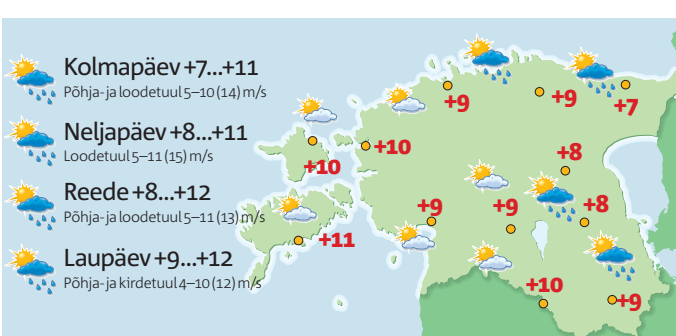
AMBUR Sinus võtab võimust soov tegelda millegi põneva ja erilisega. Samal ajal on õhus võimalus, et teed valearvestuse või jätab midagi olulist kahe silma vahele.

KALJUKITS Kui su plaanides on olnud puudujärke, siis nüüd võivad need praktilisel tasandil välja lüüa. Ka kellegi teise mured võivad sind rohkem puudutada.

VEEVALAJA Oled laisavõitu ja tunned, et ei viitsi pingutada. Samuti võib mingi uitmõte segada tööle keskendumast. See võib tekitada pingeid sinu ja kolleegide vahel.

KALAD Oled poeetilises ja ideaalistlikus meeleolus. Kujutled ümbritseva ja inimesed enda jaoks meeldivaks. Suudad ilu näha ka väga lihtsates asjades.

ILM

RISTSÕNA

	G. VERDI OOPER	PAKUMISE- NI POLETA- TUD TULE- KINDEL SAVI ...TÄITJA	"...HAIGE" (Moliere) SUUSA- VETERAN	NÄITLEJA	NÄRILINE	... RIGHT!	ARMAS	TEATME- TEOS	PÕHJA- RAHVA LIIGE
MAKSE- KVIITING	50.								
WINDOWSI ALGOSAKE									
KÕRGSOO									
LILL									
RAISURI- TÄHT									
2 x TÄHT									
KETRUS- RIIST									
IMKU HÄÄ- LITSEMINE									
ITAALIAS KONELDUD KEEL									
HÄMU									
TARMUKAS, HAKKAJA									
SIDESÕNA									
METALLI- KUNSTNIK									
PLIKA									
ESE									
MOOTMED, KOGUKUS									
PESU- PEHMENDI									
ALEKSAN- DER									

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDODID

●● Texases paneb šerif proovile oma uue abi: seab ta endast 200 meetri kaugusele seisma ja tulistab tema pihta kahest koldist. Läheb siis tema juurde ja näeb, et üks kuul on läbistanud kuuekäise, teine aga kaabu. „Tubli poiss, Bill!” kiidab šerif. „Nüüd tuleb sulle ainult uus kuub ja kaabu osta!” „Paha ei teeks ka uued püksid, söör...” vastab abi. ●● Sõbrad omavahel: „Arva ära, mis see on: „25 aastat koos vara konfiskeerimisega?” „See on vist mingi kriminaalkoodeksi paragrahv.” „Ei arvanud ära. See on lühikirjeldus

eluasemelaenu lepingust, millele ma eile alla kirjutasin.” ●● Mees kutsus restoranis kelneri: „Kas te siin taimetoitlastele ka midagi pakute?” „Aga muidugi, härral!” vastab kelner. „Meil on siin parimatest rukkisortidest tehtud viina, odrast tehtud õlut ning viinamarjadest valmistatud veini ja konjakit!” ●● Sõbrad omavahel: „Ma ärkasin täna öösel üles ja nägin, et minu kõrval voodis on Angelina Jolie.” „Mis sa räägid?!” „Jah, tuli üles tõusta ja poster uuesti seina külge kleepida...”

Meie maailm

MEIE PLANEET: SÖÖK

Scott Adams

Dilbert

SUDOKU Pappocom

Lahendused ja vihjed. www.sudoku.com

				8	7		1	
8					1			
3		1	4					7
			7			5		9
	7						4	
5		3			6			
4					2	9		5
				8				2
	8			5	1			

Sudoku EPL-i veebiväljaandes
Mängi. www.epl.ee/sudoku

SUDOKU reeglid

●● Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda ainult ühel korral.

4	7	8	9	2	1	3	5	6
1	3	9	5	6	4	8	2	7
2	5	6	3	7	8	4	1	9
5	2	4	8	3	7	6	9	1
6	9	1	4	5	2	7	8	3
3	8	7	1	9	6	2	4	5
8	4	5	7	1	3	9	6	2
7	1	2	6	8	9	5	3	4
9	6	3	2	4	5	1	7	8

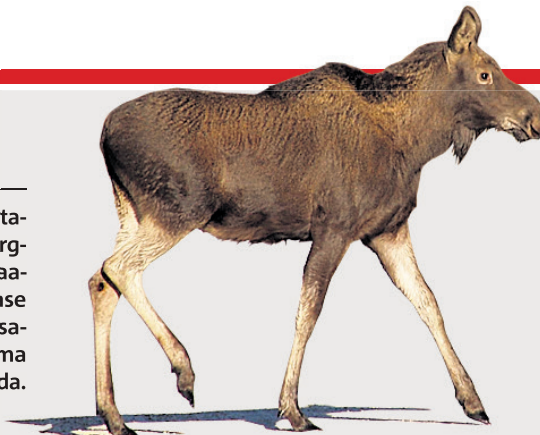

LEMMIK

Helen Valk
kultuur@epl.ee

Algas põtrade ja hirvede jooksupäev

Kui märkate teel looma, vähendage kiirust, lülitage sisse ohutuled ja jälgige, kas esimesele ei järgne tervet karja. Ärge mingil juhul andke signaali ega üritage gaasipedaalile vajutades viimase looma tagant läbi lipsata. Kui tee on vaba, lisage ettevaatlikult kiirust. Teepervel oleva looma puhul tuleb samuti vähendada kiirust või peatuda. **Eesti metsaliit**

Tallinnas astub üles tsirkus, kus pole ühtegi looma

18. detsembril esineb Tallinnas tsirkus Ema Aafrika, mille 40-liikmeline kollektiiv koosneb eranditult inimestest: akrobaatidest, žonglööridest, köielkõndijatest, klounidest, löökriistamängijatest ja paljudest teistest muusikutest. Tsirkus on maailmas üks vähesed tsirkusi, kus etendustes loomi ei kasutata. Esinemine pakub võimalust tutvuda lähedalt Aafrika kultuuripärandiga. **EPL**

Foto: Shutterstock

Kui kassil tekib süstimise kohale kasvaja

Potentsiaalseks kasvajaks võib pidada kõiki nahaaluseid paksendeid või vohandeid, mis tekivad kuu aega pärast süstimist.

Haigestuda võivad kõik kassid, keda mingil põhjusel süstitakse.

1987.

aastal muudeti USA-s Pennsylvanias marutaudivastane vaktsineerimine kohustuslikuks. Siis avastati esmakordselt, et pärast kasside marutaudivaktsiiniga vaktsineerimist tekkis üsna paljudel neist süstekoha piirkonda kasvaja. Tookord nimetati seda vaktsiiniga seotud sarkoomiks (pahaloomuliseks kasvajaks). Aja jooksul on mainitud kasvajat hakatud nimetama kasside süstekoha sarkoomiks, sest analoogsed kasvajakud muutused võivad tekkida nii pärast vaktsineerimist, kiibistamist kui ka pikatoimeliste antibiootikumide süstimist.

Dr Marti Lasn, mille poolest erineb kasside süstekoha sarkoom teistest kasvajatest?

Kasside süstekoha sarkoom on olemuselt väga agressiiv-

ne kasvaja, mis sageli annab siirdeid ja võib isegi kirurgilise väljalõike tagajärjel taas tekkida. Siiani efektiivne ravi puudub. Peale selle võib mainitud kurja kasvajat diagnoosida ka nooremapiisudel kassidel.

Millised kassid on suuremas ohus?

Põhimõtteliselt võivad haigestuda kõik kassid, keda mingil põhjusel süstitakse. Õnneks ei ole olukord siiski nii hull. Rohkem ohustatud on kassid, kes põevad taustana mõnda kassidele ohtlikku nakkushaigust, olgu see siis kasside immuun-

Kasside süstekoha sarkoom võib tekkida ka kolme aasta jooksul pärast süstimist.

puudulikkuse viirus või kasside leukeemiaviirus.

Kuidas kasside süstekoha sarkoomi ära tunda?

Selle kasvaja esmaseks kindlakstegemiseks kehtib väga lihtne „1–2–3 reegel”. Potentsiaalseks kasvajaks võib pidada kõiki nahaaluseid paksendeid või vohandeid, mis tekivad kuu aega pärast süstimist, on suurema diameetriga kui 2 cm ja püsivad kauem kui kolm kuud. Ent on teada, et kasside süstekoha sarkoom võib tekkida ka kuni kolme aasta jooksul pärast süstimist.

Kas süstekoha sarkoom on seotud ainult vaktsiinidega?

Üldjuhul on kasside süstekoha sarkoom seotud vaktsineerimisega, eriti nende vaktsiinidega, mis täiteainena sisaldavad alumiiniumühendeid. Seega on soovitatav kasutada vaktsiine, mis neid komponente ei

sisalda. Peale vaktsineerimise võib kasside süstekoha sarkoomi veel põhjustada mikroobistamine, pikatoimeliste antibiootikumide süstimine ja ka mittesulava õmblusmaterjali kasutamine kirurgias.

Kuidas süstekoha sarkoomi diagnoositakse?

Kahtluse korral võetakse kasvaja koeproovid, tehakse üldised baasuuringud kassi tervisliku seisundi ja võimalike siirete kindlakstegemiseks.

Milline on ravi?

Nagu alguses mainitud, efektiivne ravi puudub. Kui kasvaja on kirurgilises staadiumis, siis soovitatakse kirurgilist eemaldamist. Võimaliku taastekke vältimiseks soovitatakse eemaldada kasvaja 3 cm koevaruga. Sellest hoolimata annab mainitud kasvaja 1–6 kuu jooksul pärast operatsiooni taasteket. Kui paljude kasvajate puhul toimib hästi kirurgiline ja kee-

milise ravi kombinatsioon, siis kasside süstekoha sarkoomi ravis puudub seni tõhus keemilise ravi meetod.

Mida on võimalik teha kasside süstekoha sarkoomi vältimiseks?

100% ära hoida ei ole seda võimalik. Üks ravi määrav asjaolu on varajane diagnoosimine ja kiire sekkumine. Sageli on lastud lemmiklooma kasvaja liiga kaugele areneda, seega ei maksa küsitavate nahaaluste vohandite puhul kodus oodata ja vaadata.

Tüüpiline süstekoht on kassidel turja peal abaluude vahel. Kasvajalike muutuste korral on kirurgiline ravi selles piirkonnas tehniliselt keerukas, eriti koevaruga eemaldamise korral. Seega soovitatakse tänapäeval vaktsineerida kassi kas kõhuseina naha alla, tagajala naha alla või isegi sabapiirkonna naha

alla. Paljud kassid kahjuks ei jaga seda seisukohta ja see on põhjus, miks enamik süste tehakse siiani turja piirkonda. Rahuliku ja leebe kassi puhul võiks eelistada eelnimetatud süstekohti. **o**

Soovitusi ja nõuandeid

- mitte liiga sageli vaktsineerida
- enne vaktsineerimisi hinnata kassi nakkushaiguste riski
- vältida vaktsiine, milles täiteainena kasutatakse alumiiniumühendeid
- standardiseerida vaktsineerimiskoht ja võimaluse korral mitte süstida turja piirkonda abaluude vahele, vaid pigem kõhuseina või tagajala naha alla

Peegeldus

Eesti Päevaleht tutvustab selles rubriigis lugejatele huvitavate inimeste tööruume.

Raivo Hiiemaa

Pillimeister Raivo Hiiemaa kätest käivad läbi muusikatudengite, ERSO ja teiste Eesti pillimeeste viiulid, tšellod, kontrabassid ja harfid. Viiulid on tema muusika- ja teatriakadeemia majas asuvas töökojas ülekaalus, neid on nii palju, et meister ei suuda üle lugedagi. Sealjuures on mõni oodanud oma järke juba kümme aastat, sest parandamist ja hooldust vajavatel pillidel lõppu ei paista.

Fotod: Tiit Blaas
Tekst: Riin Aljas

ARVUD

33

aastat on

Hiiemaa pillimeistrina töötanud. Kõigepealt lõpetas ta viiulimängijana konservatooriumi, pärast seda õppis eri meistrite käe all ja koolides pillide parandamist ning täiendas end Moskvaski.

8

korda tavalisest viiulist väiksem on lasteviul, mida mängivad viie-kuueaastased lapsed.

50–100

keelpilli on Hiiemaal isiklikult, täpset arvu ei oska ta ammu öelda. „Kes neid siis üle lugeda jõuab?” naerab ta.

3

päevaga tegid venelased Moskvas viiuli. Hiiemaa sõnul veeti kihla ja püstitati rekord. „Aga ega see üks õige viiul ikka ei ole,” nendib ta.

Hiiemaa üksnes ei paranda pille, vaid teeb viiuleid algusest lõpuni ka ise. Vasakul on tema kõige esimene (1984. a) ja paremal kõige viimane (2003. a) ise ehitatud viiul. Kui kaua viiulit tehakse? „Nagu mu soome sõber ütles, on see nagu lapsetegu – korraliku viiuli jaoks kulub üheksa kuud,” vastab ta.

Hiiemaa kavatseb korda teha isegi juppideks pudenenud pilli. „Sellel on nii suur ajalooline väärtus, see tuleb korda teha,” põhjendab ta katkise 18. sajandi lõpust pärit tšello hoidmist.

Kõige kallim tööriist. See kuldne vahend maksab üle 500 euro, ent pilli kõlaga pole sel midagi pistmist. Tööriistaga uuristatakse tšellode ja kontrabasside jala jaoks auku.

Ühelt hobuselt saab keskmiselt 70 viiulipooginat, mida tehakse hobusesabakarvadest. Ühe poogna jaoks kulub umbes kuus grammi hobusejõhve.

Hiiemaa mängib ka saage. Poognaga vastu saeselga tõmmates tekib imeline heli. Üleval Soome meistrite muusikasaag ja all Stradivari saag.

Vaata videot digilehest
●●● ajaleht.epl.ee

Nutitelefonis omanikud, vaadake videot

Hiiemaa pillide seas on ka tõelisi vanureid. Selle viiuli sünniaasta on 1795.